

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**TRESTNÉ ČINY V SILNIČNÍ DOPRAVĚ – DROGY
V SILNIČNÍ DOPRAVĚ**

Autor práce: Václav Brom, DiS

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Jan Bouchal

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiál uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji JUDr. Janu Bouchalovi za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

Abstrakt

BROM, V. *Trestné činy v silniční dopravě – drogy v silniční dopravě : bakalářská práce.* České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. 58 s. Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Jan Bouchal.

Klíčová slova: alkohol, drogy, silniční doprava, trestný čin.

Bakalářská práce popisuje jedno z nejnebezpečnějších chování řidičů motorových vozidel. Jedná se o řízení motorového vozidla pod vlivem alkoholu nebo návykové látky. Bakalářská práce je rozdělena do tří částí. První část je věnována návykovým látkám, jejich druhu a popisu účinků návykových látek na řidiče při řízení motorového vozidla. V další části je zaměřena na trestné činy, přestupky a postup orgánů činných v trestním řízení, při řešení řidičů, kteří se svým chováním mohli takového jednání dopustit. V poslední části jsou popsány technické prostředky, které Policie ČR používá při odhalování, zda řidič není pod vlivem návykové látky nebo alkoholu a je zde i popsán postup policejního orgánu v případě, že takové jednání zjistí. Při práci autor vycházel jak z vlastních poznatků, které získal během služby u Policie ČR, tak i z odborné literatury.

Abstract

BROM, V. *Crime offenses in traffic transportation – Drugs in traffic transportation : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2014. 58 p. Supervisor : JUDr. Jan Bouchal.

Key words: alcohol, drugs, road traffic, crime offence

The bachelor thesis describes one of the most dangerous drivers' behaviour. It is driving under the influence of alcohol or addictive drugs. The bachelor thesis is divided into three parts. The first part is dedicated to addictive drugs, their type and to the description of the effect of these drugs on drivers while driving motor vehicles. In the next part, the thesis is focused on crime offences, penal offences and the procedures of law enforcement at dealing with drivers who might have committed such offence. In the last part, technical means which are used by the Police of the Czech Republic whilst detecting whether a driver is under the influence of addictive drugs or alcohol are described and also the procedures of the police force if such act is discovered are stated here. The author used his own findings gained during working at the Police of the Czech Republic as well as professional literature.

OBSAH

Úvod.....	8
1 Cíle a metodika bakalářské práce	9
2 Výklad základních pojmů	10
2.1 Trestný čin.....	10
2.2 Stav vylučující způsobilost	10
2.3 Droga.....	11
2.4 Návyková látka.....	11
2.5 Alkohol.....	12
2.6 Omamné, psychotropní a ostatní látky.....	13
2.7 Bodový systém	14
3 Rozdělení a účinky návykových látek	15
3.1 Opioidy a opiáty	15
3.2 Stimulancia.....	15
3.3 Halucinogenní drogy	17
3.4 Konopné drogy	18
3.5 Analgetika, sedativa a trankvilizéry	19
3.6 Těkavé látky	20
4 Trestné činy v silniční dopravě	21
4.1 Legislativa týkající se drog	21
4.2 Nedbalostní trestné činy v silniční dopravě	25
4.2.1 Usmrcení z nedbalosti	26
4.2.2 Těžké ublížení na zdraví z nedbalosti	27
4.2.3 Obecné ohrožení z nedbalosti	28
4.2.4 Poškození a ohrožení provozu obecně prospěšného zařízení z nedbalosti	29
4.3 Úmyslné trestné činy v silniční dopravě	29
4.3.1 Ohrožení pod vlivem návykové látky	29
4.3.2 Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání	31
4.3.3 Neoprávněné užívání cizí věci	31
4.3.4 Neposkytnutí pomoci řidičem dopravního prostředku.....	32
5 Postup policistů při odhalování návykových látek u řidičů	33
5.1 Postup policistů při odhalování protiprávního jednání pod vlivem alkoholu	33
5.1.1 Postup při použití alkotesteru Dräger 7510.....	36
5.1.2 Postup při pozitivním výsledku odborného měření	39
5.2 Postup při odhalování protiprávního jednání pod vlivem jiných návykových látek	42
5.2.1 Postup při použití testeru DRUGWIPE 5+	44

5.2.2 Postup při pozitivním výsledku testeru DrugWipe 5+	46
5.3 Zkrácené přípravné řízení	47
Závěr.....	49
Seznam použitých zdrojů	51
Seznam obrázků	53
Přílohy	54

Úvod

Užíváním drog dochází k poškození zdraví a kvality života jak u uživatelů drog, tak i u jejich blízkých. v důsledku negativních zdravotních, ekonomických, sociálních a bezpečnostních dopadů, ohrožuje také i zdravý vývoj společnosti. Užívání drog je závažným rizikem ve změně základních životních hodnot, narušení vztahu mezi lidmi a rozpadu rodin, oslabení vůle jedince, ohrožení pořádku ve městech a bezpečnosti osob, v neposlední řadě v bezpečnosti silničního provozu.¹ Člověk zjistil, že omamné a psychotropní látky mohou ovlivnit psychické rozpoložení při vhodných příležitostech pozitivně, ale zároveň negativně například při situacích, kdy je to nejméně vhodné. Takovými situacemi jsou činnosti, při kterých se musí člověk koncentrovat a být soustředěný, aby mohl vykonávat jednotlivé úkony. Činnosti, při kterých je nežádoucí být pod vlivem návykové látky lze rozdělit do dvou kategorií.

Tou první kategorií jsou činnosti, při kterých člověk ovlivněný omamnou nebo psychotropní látkou, nevykonává svou činnost tak kvalitně a výkonně, jako kdyby nebyl pod vlivem těchto látek. Tyto činnosti jsou například: výkon sportovce, hudebníkův koncert, herecké představení. Společnost toleruje a nijak neomezuje takovéto užívání omamných či psychotropních látek, kdy jedinec při výkonu výše uvedené činnosti ovlivňuje jen sebe a neohrožuje či neomezuje svým jednáním ostatní, ať už se jedná o legální drogy či nelegální.

Druhou kategorií jsou činnosti, při jejichž výkonu jedinec ovlivněný omamnou nebo psychotropní látkou omezuje nebo dokonce ohrožuje jiného. Takovou činností je například výkon lékaře při operaci, bezpečnostní technika v jaderné elektrárně, pilota letadla, strojvůdce vlaku, ale také činnost, kterou může vykonávat téměř každý a tím je řízení motorového vozidla v silničním provozu. Jsou to činnosti, při kterých může dojít k ohrožení jiných osob. Společnost takovéto jednání osoby netoleruje a legislativně omezuje.

¹ KALINA, K. a kolektiv. *Drogy a drogové závislosti 1*. Praha, 2003, s. 25.

1 Cíle a metodika bakalářské práce

Bakalářská práce na téma „Trestné činy v silniční dopravě – drogy v silniční dopravě“ analyzuje a hodnotí postup policistů při kontrole řidičů motorových vozidel, zda neřídí pod vlivem návykové látky a pokud je u řidiče zjištěna přítomnost návykové látky, tak o dalším postupu v dané věci a postup při prověřování zda tímto jednáním byl spáchán trestný čin či nikoli.

Cílem této bakalářské práce je analyzovat na základně studie odborné literatury, právních předpisů, vyhlášek a v neposlední řadě interních aktů řízení policejního prezidia, postup policistů, kteří na místě odhalí řidiče motorového vozidla řídícího pod vlivem návykové látky. Následný postup při přípravném řízení trestním, pro které je stěžejní prokázat danému řidiči, že si návykovou látkou vyvolal stav vylučující způsobilost, jenž je obligatorním znakem pro přečin ohrožení pod vlivem návykové látky

První část bakalářské práce se bude věnovat vysvětlení základních pojmů, vyjmenování druhů návykových látek, jejich charakteristice a účinků na řidiče motorových vozidel.

V další části budou uvedeny právní kvalifikace jednotlivých trestných činů, kterých se může řidič motorového vozidla dopustit, pokud řídí motorové vozidlo pod vlivem návykové látky či alkoholu a postup při následném zkráceném přípravném řízení.

Dále budou zmíněny a popsány prostředky, které využívá Policie České republiky k odhalování řidičů motorových vozidel a ostatních účastníků silničního provozu, kteří jsou pod vlivem návykové látky, nebo alkoholu.

Cílem je vyjmenovat návykové látky užívané řidiči motorových vozidel, popsat účinky návykových látek na řidiče, způsoby jakými jsou u řidičů zjišťovány a popsání jednotlivý trestný činů v silniční dopravě, kterých se může řidič motorového vozidla pod vlivem návykové látky dopustit a jaký postih za tyto trestné činy hrozí.

Při zpracování bakalářské práce bude čerpáno z veřejně dostupné literatury, tak z Interních aktů řízení Policejního prezidia Policie České republiky, platných zákonů, nařízení, vyhlášek a z veřejně dostupných zdrojů.

2 Výklad základních pojmů

2.1 Trestný čin

Trestný čin je definován v § 13 trestního zákoníku „Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.“²

2.2 Stav vylučující způsobilost

Je obligatorním znakem objektivní stránky přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky dle § 274 trestního zákoníku.

„Pro stav vylučující způsobilost neexistuje žádná konkrétní definice, neboť různé návykové látky působí na člověka odlišně a rozdílně ho ovlivňují se zřetelem k provozované činnosti, a proto je nutné v každém jednotlivém případě zkoumat, jakou měrou byla požitou návykovou látkou ovlivněna schopnost vykonávat pachatelem provozovanou činnost.“ k naplnění znaků tohoto trestného činu se nevyžaduje takový stav, kdy pachatel upadá do bezvědomí nebo není schopen komunikace, ale postačí takové ovlivnění, které vylučuje způsobilost vykonávat zaměstnání nebo jinou činnost, při které by mohl být ohrožen život nebo zdraví lidí nebo způsobena značná škoda na majetku. „Stav vylučující způsobilost je třeba v každém konkrétním případě zjišťovat a dokazovat. Při posuzování této otázky je nutno přihlížet zejména k tomu, jaké zaměstnání nebo činnost pachatel pod vlivem návykové látky vykonával.“³

„Podle poznatků lékařské vědy není žádný, tedy ani nadprůměrně disponovaný řidič motorového vozidla schopen bezpečně řídit motorové vozidlo, dosáhne-li hladina alkoholu v jeho krvi nejméně 1 promile. Důkazem o míře ovlivnění obviněného alkoholem a snížení jeho řídičských schopností mohou být např. svědecké výpovědi spolujezdců, policistů a lékařů, kteří prováděli klinické vyšetření, jakož i svědecké výpovědi o chování obviněného, eventuálně o způsobu jeho jízdy apod. u jiných návykových látek než alkoholu je třeba zjišťovat konkrétní stav ovlivnění takovou látkou a porovnat ho s ustáleným posuzováním stavu vylučujícím způsobilost, který byl

² ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-461.

³ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník.*, 1. Praha, 2009, s. 2549.

přivozen alkoholem, zpravidla za pomoci znalce.“⁴ Prokázat stav vylučující způsobilost je velmi obtížné.

2.3 Droga

„Jednoduchá léčivá látka, organická nebo anorganická, užívána samostatně, nebo jako přísada“⁵ Omamná a psychotropní látka, v dnešní době kterýkoli toxikomanický prostředek přirozeného nebo syntetického původu.

Drogy se dělí dle jejich původu na přirozené (cannabinoidy, kokain, opiáty), polysyntetické (heroin, LSD), syntetické (amfetaminy, toluen). Nejčastějšími způsoby aplikace návykových látek jsou kouření (marihuana), inhalace (ředidla), šňupání (amfetaminy, kokain), injekční (metamfetamin, heroin) perorální cestou (drogy ve formě tablety či nápojů).

Osud látky v organismu - Původní látka, vstřebávání, metabolizace, vylučování (močí, stolicí, dechem, potem). **Farmakokinetika** = působení organismu na látku, změny koncentrace látky v těle, časový průběh koncentrací léčiv v plasmě, kumulace dávky. **Farmakodynamika** = působení látky na organismus, doba účinku, stimulace, deprese, ovlivnění metabolismu

2.4 Návyková látka

„Návykovou látkou se rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.“⁶

„Pojem návykové látky převzal trestní zákoník z trestního zákona č. 140/1961 Sb., ve znění novely provedené zákonem č. 175/1990 Sb. Výčet návykových látek je demonstrativní, když se jimi rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací a rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování. Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, odkazuje, pokud jde o návykové látky, za které nepovažuje tabákové výrobky a alkohol (uvádí je zvlášť), na

⁴ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*, 1. Praha, 2009, s. 2548-2549.

⁵ GANERI, A. *Drogy – Od extáze k agonii*. Praha, 2001, s. 5.

⁶ ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-461.

zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, který pak definuje pojem návykové látky podstatně úžeji než trestní zákoník, neboť pro účely tohoto zákona se jimi rozumí jen omamné látky a psychotropní látky uvedené v přílohách č. 1 až 7 zákona o návykových látkách.

V trestním právu je však třeba vycházet z definice uvedené v § 130, která definuje návykové látky podle jejich vlastností. Pojem návyková látka je často kritizován, že není dostatečně určitý a že vyvolání návyku není pojmovým znakem každé takové látky. Z tohoto důvodu se zdálo, že uvedený termín není příliš vhodný, a proto bylo při přípravě návrhu trestního zákoníku uvažováno o jeho nahrazení jiným pojmem (např. droga, opojná látka apod.). Po proběhlé diskusi však byl zachován pojem návykové látky, jako pojem, který je již v praxi vžitý, navazuje na zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, a jeho používání v praxi nečiní potíží.⁷

2.5 Alkohol

Je nejvíce užívanou návykovou látkou v dopravě. Má významný vliv na bezpečnost v silniční dopravě, tím že ovlivňuje lidský organismus a to jeho rozpoznávací a ovládací schopnosti. Alkohol se v očích populace jeví jako méně nebezpečnou látkou, než ve skutečnosti je, je obecně tolerován. Jeho užívání je omezeno některými zákonnými úpravami, je však pro dospělé legálně dostupný. Alkohol má ve společnosti pevné místo a nelze ho jednoduše vykrátit. Alkohol je velice návykový a pohybuje se v rovině tvrdých drog a je však nebezpečnější, jelikož jej společnost toleruje, nebo dokonce podporuje.⁸

„Alkohol (etanol, etylalkohol) je chemickou sloučeninou, která obvykle vzniká kvašením lihových cukrů. Tímto způsobem se též i vyrábí. Při chemické výrobě se tak děje hydratací ethenu. Pro nepotravinářské účely se denaturuje. Jde o čirou tekutinu, která při konzumaci člověkem ovlivňuje jeho psychiku, v případě jeho konzumace v denaturované podobě, vážně poškozuje zdraví.

Alkohol je tedy návyková látka, pro niž je rozhodující, zda v konkrétní užití látce, která nemusí být „alkoholickým nápojem“, je obsažen alkohol a zda tento alkohol

⁷ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*. Praha, 2009, s. 1233.

⁸ Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy: otázky a odpovědi*. Praha, 2007, s. 139.

působil na psychiku konkrétní posuzované osoby nebo na její ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.“⁹

„Alkoholickým nápojem podle § 2 písm. g) zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, jsou lihovina, víno a pivo. Alkoholickým nápojem se rozumí též nápoj, který není uveden ve větě první, pokud obsahuje více než 0,5 objemového procenta alkoholu.“¹⁰

Z pohledu řízení motorového vozidla má alkohol za následek snížení koncentrace a pozornosti. Dochází též k prodloužení reakční doby. Řidič pod vlivem alkoholu špatně a nekriticky vyhodnocuje situaci v provozu a podceňuje rizika. To může vést u některých řidičů k rychlé a agresivní jízdě a ignorování ostatních účastníků silničního provozu. Při vysokém obsahu alkoholu v organismu může dojít k tak velkému útlumu centrálního nervového systému, že řidič naopak ohrožuje pomalou jízdou, kdy není schopen udržet směr jízdy a nereaguje na podněty z okolí v provozu.

2.6 Omamně, psychotropní a ostatní látky

„**Omamnými látkami** jsou takové látky, u nichž je nebezpečí chorobného návyku a vzniku psychických změn (např. kokain, opium, morfin, heroin atd.). Seznam těchto látek je uveden v přílohách č. 1 až 3 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.

Psychotropními látkami jsou látky ovlivňující psychiku člověka (např. amfetamin, efedrin atd.). Jejich seznam je uveden v přílohách č. 4 až 7 téhož zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.

Ostatními látkami jsou považovány četné látky běžně používané v domácnosti nebo v průmyslu (jako např. Různá ředidla, čistidla, náplně hasicích přístrojů) za podmínky, že jsou způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka a jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.“¹¹

⁹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*, 1. Praha, 2009, s. 1233-1234.

¹⁰ ČESKO. Zákon č. 379 ze dne 19. srpna 2005, o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2005, částka 133, s. 7093-7101.

¹¹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*, 1. Praha, 2009, s. 1234-1235.

2.7 Bodový systém

Je uveden v zákoně č. 361/2000 Sb., v hlavě V a v ustanovení § 123a. Znění tohoto ustanovení je následující: „ Bodovým hodnocením se zajišťuje sledování opakovaného páčání přestupků, jednání, které má znaky přestupku podle jiného právního předpisu nebo trestných činů, spáchaných porušením vybraných povinností stanovených předpisy o provozu na pozemních komunikacích řidičem motorového vozidla nebo že se řidič porušování těchto povinností nedopouští. Přehled jednání spočívajícího v porušení vybraných povinností stanovených předpisy o provozu na pozemních komunikacích a počet bodů za tato jednání je stanoven v příloze k tomuto zákonu.“¹² Z hlediska této bakalářské práce jsou nejdůležitější tato porušení, za které se uděluje 7 trestných bodů:

- řízení vozidla bezprostředně po požití alkoholu nebo v takové době po požití alkoholu, po kterou je řidič ještě pod jeho vlivem, je-li zjištěný obsah alkoholu u řidiče vyšší než 0,3 promile, nebo řízení vozidla bezprostředně po užití jiné návykové látky nebo v takové době po užití jiné návykové látky, po kterou je řidič ještě pod jejím vlivem
- odmítnutí řidiče podrobit se vyšetření podle jiného právního předpisu ke zjištění zda není ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou, ačkoli to nebylo spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví

Bodové hodnocení se týká řidičů motorových vozidel. Motorové vozidlo je nekolejové vozidlo poháněné vlastní pohonnou jednotkou a trolejbus.

¹² ČESKO. Zákon č. 361 ze dne 19. října 2000, o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. In: *Sbírka zákonů, České republiky*. 2000, částka 98, s. 4570-4616.

3 Rozdělení a účinky návykových látek

3.1 Opioidy a opiáty

„Opioidy ovlivňují (farmakologicky působí) organismus prostřednictvím opioidních receptorů. Opioidy se v lékařství používají jako nejsilnější léky proti bolesti (analgetika – anodyna), nebo jako léky proti kašli (antitusika), protože tlumí kašlací reflex. Tinktura opii jako lék při úporném průjmu se dnes používá jen výjimečně (běžný je v této indikaci opioid dioxifenolát s firemním názvem REASEC), je však lékem volby při léčbě odvykajícího stavu u novorozenců, jejichž matky jsou závislé na heroinu. Opiáty jsou podskupinou opioidů, které má strukturu blízkou morfinu.“¹³

Opioidy mají tlumivý účinek na centrální nervový systém. Vyvolávají euforii a zklidnění až ospalost, stažení zornic, snížení tělesné teploty. Utlumují dýchací svalstvo, čímž může dojít až k zástavě dechu. v krevním oběhu dochází k rozšíření cév, zpomalení frekvence srdeční činnosti až k zástavě krevního oběhu. Na kůži vyvolávají pocit svědění kůže.¹⁴

Nejčastěji užívaným opioidem v České republice je heroin. Vedle něj je dále zneužíván buprenorfin, který je obsažen v léčebném přípravku Subutex, který je primárně určen k léčbě drogové závislosti na opiátech.

Řidič pod vlivem opioidů je utlumen, má zpomalenou motoriku, je apatický, zúžením zornic dochází k zhoršenému vidění při snížené viditelnosti. Řidič, který je dlouhodobým uživatelem opioidů a je pod jejich vlivem působí klidně a vyrovnaně. Naopak, při abstinenci opioidů není řidič schopen jakékoliv činnosti.¹⁵

3.2 Stimulancia

Jedná se v tomto případě zejména o syntetické drogy (vyjma kokainu), z nichž nejčastěji užívanou drogou v České republice je metamfetamin (pervitin). Psychostimulancia (pervitin, amfetamin, kokain, extáze) vyvolávají úzkost, trému, agresivitu a přecenění hranic uživatele. Po odeznění účinku látky se dostaví stav podobný kocovině. Celkově dochází k vyčerpání, únavě a bolesti kloubů. Po několikadenní opakované aplikaci se dostaví několikadenní spánek, který je přerušen jen potřebou konzumace ohromného množství potravy. Dlouhodobé užívání vede

¹³ KALINA, K. a kolektiv. *Drogy a drogové závislosti I*. Praha, 2003, s. 159.

¹⁴ KALINA, K. a kolektiv. *Drogy a drogové závislosti I*. Praha, 2003, s. 159.

¹⁵ Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy: otázky a odpovědi*. Praha, 2007, s. 168-171.

k toxické psychóze. Hlavními rysy jsou zřetelné paranoidní domněnky, že uživateli chce někdo ublížit, zřetelné postižení nálady, zrakové, sluchové a taktilní (dotekové) halucinace. Dlouhodobým užíváním stimulantů dochází k závislosti. U těchto látek se jedná o závislost psychickou, která se vyznačuje touhou po účinku této látky. Zbavit se psychické závislosti je o mnoho těžší, než té fyzické, té je možno se zbavit krátkodobým pobytem na detoxifikační jednotce. Užívání stimulantů je zátěž pro celý organismus, zejména stoupá riziko srdečních a mozkových příhod. Uživatelé jsou extrémně vyhublí, jelikož organismus je při užívání připraven na vysoký výkon, zároveň je snížena chuť k jídlu.¹⁶

Kokain se tradičně aplikoval žvýkáním kokových listů. Nejčastěji se však aplikuje šňupáním, injekčně jen zřídka. Účinky kokainu jsou obdobné jako u jiných stimulantů. Rychlost vlivu závisí na druhu aplikace. Účinek kokainu trvá krátce, již po třiceti minutách ustupuje. Možnost detekovat kokain v moči je jen asi 3 – 6 hodin, jeho metabolity lze zachytit do tří dnů. Kokainista je veselý, družný má, představy příjemného obsahu, dostavuje se touha po pohybu a zvýšeném výkonu. Uživatel je nápadný přebytkem energie, hovorností a hyperaktivitou. Dostavuje se pocit euforie, poruchy chování, odstranění zábrán, u některých uživatelů se objeví lenivá snivost.¹⁷

Řidič pod vlivem kokainu má často potřebu zvyšovat výkon, jet rychle, agresivně. Zároveň se snižuje jeho pozornost, přeceňuje své schopnosti.

Pervitin se aplikuje ústy, šňupáním, nebo v ČR nejrozšířenější formou a to nitrožilně. Účinek nastupuje při nitrožilní aplikaci ihned, při šňupaní 5 – 10 minut a při užití ve formě tablety do jedné hodiny. Hlavní příznaky intoxikace ustupují za 8 – 24 hodin od aplikace. Z těla se pervitin vylučuje močí, v té se objeví již za 20 minut od aplikace. Laboratorně se dá přítomnost pervitinu v moči zjistit i po 2 – 14 dnech. Pervitin zřetelně ovlivňuje motoriku, ale i psychické funkce, uvolňuje zásoby energie v těle a zvyšuje tak výkonnost celého organismu. Uživatel je v euforii, není unavený, má nechut k jídlu, zvyšuje se krevní tlak, zorničky jsou rozšířené. Zvyšuje se tok myšlenek, pozornost a soustředěnost, empatie. Odstraňují se zábrany, nastupuje euforie a pocit sebejistoty, uživatel nemá potřebu spánku, objevují se poruchy s pamětí, není schopný se soustředit. Dostavují se halucinace, neklid, vztahovačnost, podezřavost, strach, deprese a sebevražedné tendence.¹⁸

¹⁶ KALINA, K. a kolektiv. *Drogy a drogové závislosti I*. Praha, 2003, s. 164.

¹⁷ KALINA, K. a kolektiv. *Drogy a drogové závislosti I*. Praha, 2003, s. 166.

¹⁸ KALINA, K. a kolektiv. *Drogy a drogové závislosti I*. Praha, 2003, s. 165-166.

Řidiči pod vlivem pervitinu jsou nápadní svou agresivní, bezohlednou a rychlou jízdou. Vyvíjí se u nich paranoidní chování, mají pocit, že jsou někým pronásledováni a snaží se domnělého pronásledovatele setřást. Přeceňují své síly a schopnosti při řízení vozidla, tím se dopouštějí častých chyb a jsou nebezpeční pro ostatní účastníky silničního provozu.

Extáze je syntetická návyková látka amfetaminového typu. Bývá ve formě tablet. Účinek začíná za dvacet minut po jejím užití a trvá řádově hodin Extáze je povzbuzující droga, zvyšuje vnímavost bez halucinací. Odstraňuje zábrany, dává pocit vyrovnanosti a sblížení s ostatními. Proto je tak oblíbená na tanečních party a v klubech. Uživatel se při tanci může dostat do stavu podobnému transu. Nebezpečí extáze spočívá v tom, že jedinec pod jejím vlivem necítí pocit žízně a může dojít k dehydrataci a přehřátí organismu.¹⁹ Řidič pod vlivem extáze má podobné projevy, jako u ostatních amfetaminových drog, ale zpravidla nebývá tak agresivní.

3.3 Halucinogenní drogy

Halucinogenní drogy jsou jednou ze skupin drog, které získali velikou pozornost vědců a jsou nejvíce zkoumány. Zejména kvůli neobvyklým vlastnostem a účinkům na lidskou psychiku. Halucinogenní drogy se dají rozdělit do tří skupin. Tou první jsou přírodní halucinogenní drogy rostlinného původu a z hub (mekkalín, psilocybin atd.) Druhou jsou pak halucinogenní drogy živočišného původu (bufetenin). Poslední skupinou jsou umělé nebo poloumělé halucinogenní drogy (LSD a PCP), s těmi se experimentovalo v rámci psychoterapie k usnadnění a urychlení terapeutického procesu u těžších neuróz, poruch osobnosti a závislosti.²⁰

LSD se vyskytuje ve formě tzv. tripů či krystalů. Trip je malý papírový čtvereček s potiskem různých symbolů. Krystaly jsou malé granulky většinou tmavomodré, nebo zelené barvy, které připomínají umělé hnojivo. Obě tyto formy se užívají postupným rozpouštěním pod jazykem v ústech.²¹

Psilocybin je psychicky velmi aktivní látkou obsaženou v houbách (lysohlávek), běžně dostupných na velké části území ČR. Je to nejrozšířenější přírodní halucinogenní látka. Vyskytují se jako sušené části houby, hlavně klobouky. Užívá se perorálně. Ostatní halucinogeny oproti LSD a Psilocybinu nejsou tak rozšířené, vzhledem k špatné

¹⁹ GANERI, A. *Drogy – Od extáze k agonii*. Praha, 2001, s. 31.

²⁰ KALINA, K. a kolektiv. *Drogy a drogové závislosti I*. Praha, 2003, s. 169-170.

²¹ ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA, B. *Návykové látky a současnost*. Praha, 2006, s. 71-72.

dostupnosti a složitosti přípravy, ale také kvůli charakteristickým účinkům, které nelze s LSD a Psilocybinem srovnávat.²²

Účinky **LSD** a **Psilocybinu** jsou velmi podobné. První účinky se dostaví po hodině po užití. Objevují se pocity mírného chvění, neschopnost ovládat své pohyby, někdy i závrať a nevolnost. Tyto příznaky po chvílce odezní. U Psilocybinu jsou příznaky výraznější, často mírný třes, neklid, zvýšený tlak a tep. Intoxikace trvá 4 - 8 hodin. Nižší dávky mohou vyvolat pocit euforie, dobré nálady, ale zároveň opačné pocity nepohody, úzkosti až deprese. Vyšší dávky mohou způsobit poruchy myšlení, zvýšenou vztahovačnost až paranoiditu, poruchy paměti, ztrátu empatie, lásky, nenávisti.²³ s halucinogeny je spjato ještě navíc riziko tzv. „flash backů“, kdy se psychotropní látka po aplikaci ukládá v tuku organismu (zejména podkožním) a vlivem stresové situace (např. při řízení vozidla) se opět vyplavuje do organismu a navozuje stav stejný či podobný tomu při intoxikaci.

Řidiči, kteří jsou pod vlivem LSD nebo Psilocybinu, ztrácí pozornost, mají problém s koordinací pohybu a mají sluchové a obrazové halucinace. Nejsou často schopni rozlišovat realitu od svých představ.

3.4 Konopné drogy

Jsou po alkoholu nejčastěji zneužívanou návykovou látkou v silniční dopravě. Jsou obsaženy v rostlině Cannabis (konopí), která obsahuje mnoho účinných látek, nejdůležitější je delta-9-tetrahydrokanabinol (THC), který je nositelem halucinogenních účinků. Konopí se vyskytuje v různých formách a tvarech. Patří sem marihuana a hašiš.

Hašiš je konopná pryskyřice obsahující malý obsah květenství a drobných nečistot. Barvu má tmavě zelenou přecházející do hnědé. Je ve formě pevných hnědých či černých kousků. Obsah účinných látek je až 40%.²⁴

Marihuana je název pro sušené květenství a horní lístky samičí rostliny konopí. Barva je tmavě zelená a skoro černozeleá. Šlechtěné odrůdy obsahují účinné látky převyšující 20%.

Konopné drogy jsou užívány zejména kouřením, méně již perorálně, jako součást pokrmů, nebo nápojů. Účinek při vykouření drogy se dostaví během několika

²² KALINA, K. a kolektiv. *Drogy a drogové závislosti I.* Praha, 2003, s. 169-170.

²³ KALINA, K. a kolektiv. *Drogy a drogové závislosti I.* Praha, 2003, s. 169-170.

²⁴ KALINA, K. a kolektiv. *Drogy a drogové závislosti I.* Praha, 2003, s. 174-176.

sekund až minut a trvá 3 – 6 hodin. Při perorálním požití se účinek dostaví pomaleji, ale trvá tak déle, než při kouření.²⁵

Požítí marihuany se na řidiči projevuje celkovým útlumem. Řidič působí ospalým dojmem, má zpomalené reakce, nerespektuje ostatní účastníky silničního provozu, stejně tak přehlíží dopravní značení. Dochází k ovlivnění schopnosti odhadu vzdálenosti a času, což ve svém důsledku vede k tomu, že řidič není schopen vozidlem udržet správný směr jízdy, zejména v zatáčkách, křižovatkách a při parkování.

3.5 Analgetika, sedativa a trankvilizéry

Analgetika jsou látky, které snižují vnímání bolesti. Dají se rozdělit do dvou základních skupin, opioidní analgetika a nesteroidní antiflogistika. Opioidní analgetika působí na centrální nervový systém. Používají se k tišení středně silné až silné bolesti pooperační, poúrazové a u onkologicky nemocných. Nesteroidní antiflogistika naopak působí v místě bolesti, blokují tvorbu některých látek, které vyvolávají bolest. Jsou určena k tišení bolesti nižší až středně silné intenzity – bolesti kloubů, svalů, revmatická onemocnění. Další kategorií léků jsou psychofarmaka. Jedná se zejména o antidepresiva, která jsou velice účinná u pacientů s nádorovým onemocněním. Účinky jsou stejné jako u jiných opioidů např. heroinu. Řidič pod vlivem opioidních analgetik je tedy utlumen, má zpomalenou motoriku, je apatický, zúžením zornic dochází k zhoršenému vidění při snížené viditelnosti. Řidič, který je dlouhodobým uživatelem opioidů a je pod jejich vlivem působí klidně a vyrovnaně.²⁶

Sedativa jsou látky, které mají zklidňující účinek. Patří sem barbituráty, bromidy a některé rostlinné drogy. Tyto se dnes v podstatě neožívají, jelikož byly objeveny jiné bezpečnější léky. Barbituráty se používají jako antiepileptika – potlačují vznik epileptického záchvatu.

Trankvilizéry - anxiolytika pozitivně ovlivňují náladu. Nejvíce užívanou skupinou jsou benzodiazepinová anxiolytika – mají vysokou účinnost a jsou relativně bezpečné při předávkování, zároveň jsou velice návyková. Odstraňují či potlačují pocit úzkosti, napětí a strachu. Tyto látky jsou velmi prospěšné pro pacienty trpící úzkostí, ale mají i negativní vliv na bdělost.²⁷

²⁵ ZIMMEROVÁ, L. Morgan, J. P. *Marihuana – mýty a fakta*. Praha, 2003, s. 115-130.

²⁶ KALINA, K. a kolektiv. *Drogy a drogové závislosti I*. Praha, 2003, s. 180-182.

²⁷ KALINA, K. a kolektiv. *Drogy a drogové závislosti I*. Praha, 2003, s. 180-182.

Svým účinkem se podobají alkoholu, řidič tak při řízení motorového vozidla ztrácí koncentraci a pozornost, prodlužuje se reakční doba, řidič špatně vyhodnocuje situaci a rizika v silničním provozu.

3.6 Těkavé látky

Častěji se používá název inhalační drogy. Patří mezi ně rozpouštědla, ředidla, lepidla, ale i plynné látky (éter a rajský plyn). Tyto látky se od sebe liší chemickým složením a způsobem účinku. Všechny však ovlivňují centrální nervový systém. Nastolují pocit euforie s utlumujícím účinkem, někdy se mohou objevit i zrakové a sluchové halucinace. Nejrozšířenější inhalační drogou je **Toluen** – bezbarvá kapalina, vyráběná z ropy, lehkého oleje, nebo koksových plynů. Při inhalaci toluen vyvolává euforii, poruchy vnímání doprovázené halucinacemi, pocit útlumu, spánek a poruchy vědomí. Při delším užívání dochází k otupění, hloupenutí, poruchám emotivity a chování. Čičač je labilní, agresivní, ztrácí své zájmy a výkonnost. Toluen je psychicky návykový a uživatelé jej čichají denně. Postupně tak dochází k poškození mozku a u uživatele může dojít k výbuchům agresivity. Předávkování vede k bezvědomí a stavu kóma, může dojít i k zástavě srdce, dechu, nebo k udušení se zvratký.²⁸

Méně užívanými inhalačními drogy jsou **Aceton** – rozpouštědlo, většinou ho užívají lidé, kteří s ním přijdou do styku v zaměstnání. **Éter** – rozpouštědlo tuků, dříve používané k narkózám a poté začal být zneužíván. **Rajský plyn** – vyvolává po vdechnutí opojný bezbolestný stav. Používá se u krátkodobých narkóz. Inhaluje se z tlakových lahvíček pro výrobu šlehačky, nebo z nafukovacích balónků. Účinek se rychle vytrácí.²⁹

²⁸ KALINA, K. a kolektiv. *Drogy a drogové závislosti I*. Praha, 2003, s. 180-182.

²⁹ Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy: otázky a odpovědi*. Praha, 2007, s. 150-151.

4 Trestné činy v silniční dopravě

Jako ve všech jiných oblastech lidské činnosti dochází i v silniční dopravě k páchání trestné činnosti. Trestné činy v silniční dopravě jsou však specifické v tom, že se váží na ta protiprávní jednání požadovaného stupně společenské škodlivosti, která souvisí právě se silniční dopravou a je přitom lhostejné, zda příslušné ustanovení zvláštní části trestního zákoníku výslovně uvádí souvislost trestného činu se silniční dopravou nebo zda tuto souvislost dovodit z charakteru daného trestného činu. Rovněž tak obecně platí, že ke spáchání trestného činu v silniční dopravě může dojít jak úmyslně, tak i v důsledku nedbalosti. Legální definici trestného činu obsahuje zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále i TZ), který v § 13 označuje za trestný čin protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně. K této definici přistupuje i text výkladového ustanovení TZ v § 111 trestným činem se rozumí jen čin soudně trestný, a pokud z jednotlivých ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, též příprava k trestnému činu, pokus trestného činu, organizátorství, návod a pomoc. Obecnou definicí může být i stanovení pojmu trestného činu jako „protiprávního činu, který konkrétně vykazuje trestním zákonem diferencovaně stanovený typový charakter a stupeň jeho společenské škodlivosti vyjádřený v jeho skutkové podstatě pomocí znaků subjektu, objektivní stránky, objektu a objektivní stránky, za nějž tento zákon stanoví trest, ochranné opatření nebo opatření“³⁰

4.1 Legislativa týkající se drog

Základními postupy pro odhalení účastníků silničního provozu, kteří jsou pod vlivem návykových látek či alkoholu před a během řízení jsou: a) provedení zákonem povolených úkonů vůči účastníkovi silničního provozu, podezřelému z toho, že je pod vlivem návykové látky nebo alkoholu, na základě oprávnění zastavit vozidlo, požadovat prokázání totožnosti, požadovat strpění některých úkonů (např. odběr krve nebo moči), popřípadě provedení dalších potřebných úkonů, b) kvalifikované provedení rozboru odebraných vzorků za účelem zajištění identifikace omamných nebo psychotropních látek v biologickém materiálu.³¹

³⁰ ŠTABLOVÁ, R. a kol. *Drogy v silniční dopravě*. Praha, 2003, s. 19.

³¹ ŠTABLOVÁ, R. a kol. *Drogy v silniční dopravě*. Praha, 2003, s. 20.

Právní předpoklady detekce drog vyplývá z právních předpisů a to jak z oblasti soukromého, tak i veřejného práva. Jak je uvedeno v § 415 občanského zákoníku „Každý je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí.“³²

Ve vztahu k silničnímu provozu v oblasti veřejného práva vyplývá tato povinnost přímo z ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, kde je uvedeno, že „Osoba, která vykonává činnost, při níž by mohla ohrozit život nebo zdraví svoje nebo dalších osob nebo poškodit majetek, nesmí požívat alkoholické nápoje nebo užívat jiné návykové látky při výkonu této činnosti nebo před jejím vykonáváním.“³³ Dále pak z ustanovení § 4 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, kde je uvedeno, že při účasti na provozu na pozemních komunikacích je každý povinen „Chovat se ohleduplně a ukázněně, aby svým jednáním neohrožoval život, zdraví nebo majetek jiných osob ani svůj vlastní, aby nepoškozoval životní prostředí ani neohrožoval život zvířat, své chování je povinen přizpůsobit zejména stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, povětrnostním podmínkám, situaci v provozu na pozemních komunikacích, svým schopnostem a svému zdravotnímu stavu.“³⁴

V zákoně č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, je zneužívání návykových látek účastníky silničního provozu upraveno v ustanovení § 5 odst. 1 písm. g), kde je uvedena povinnost řidiče podrobit se na výzvu policisty, vojenského policisty, zaměstnavatele, ošetřujícího lékaře nebo strážníka obecní policie vyšetření podle zvláštního právního předpisu (§ 6 odst. 2, 3 a odst. 5 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů), ke zjištění, zda není ovlivněn jinou návykovou látkou než alkoholem. Dále tento zákon uvádí v ustanovení § 5 odst. 2 písm. a) že řidič nesmí požit alkoholický nápoj ani jinou látku obsahující alkohol (dále jen „alkoholický nápoj“) nebo užít jinou návykovou látku během jízdy

³² ČESKO. Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33, s. 1026-1368.

³³ ČESKO. Zákon č. 379 ze dne 19. srpna 2005, o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, In: *Sbírka zákonů, České republiky*. 2005, částka 133, s. 7093-7101.

³⁴ ČESKO. Zákon č. 361 ze dne 19. října 2000, o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. In: *Sbírka zákonů, České republiky*. 2000, částka 98, s. 4570-4616.

a v písm. b) téhož paragrafu uvádí, že řidič nesmí řídit vozidlo nebo jet na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky, kdy by mohl být ještě pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky; v případě jiných návykových látek uvedených v prováděcím právním předpise se řidič považuje za ovlivněného takovou návykovou látkou, pokud její množství v krevním vzorku řidiče dosáhne alespoň limitní hodnoty stanovené prováděcím právním předpisem.³⁵

Policista má oprávnění požadovat vyšetření na návykové látky a požití alkoholických nápojů u osob, které jsou podezřelé ze spáchání přestupku, či trestného činu. Toto oprávnění, upravuje především zákon č. 283/2008 Sb., o Policii ČR a to v ustanovení § 67 odst. 1 písm. b), které uvádí, že policie je v souvislosti s odhalováním a šetřením přestupku oprávněna vyžadovat provedení orientačního vyšetření při podezření na ovlivnění alkoholem nebo jinou návykovou látkou pomocí dechové zkoušky nebo odběrem slin anebo potu a v písm. c) odborné lékařské vyšetření ke zjištění alkoholu nebo jiné návykové látky včetně odběru krve, moči, slin nebo potu, a to i v případě, že osobu nelze předem pro její zdravotní stav ke strpění příslušných úkonů vyzvat. Dále v odstavci 3 téhož paragrafového znění je uvedeno, že úkonům uvedeným v odstavci 1 písm. b) nebo c) je osoba povinna se podrobit, není-li to spojeno s nebezpečím pro její zdraví.³⁶

Ze zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích má policista oprávnění vyzvat osobu k podrobení se vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn jinou návykovou látkou než alkoholem a ustanovení dle § 5 odst. 1 písm. g) tohoto zákona, ukládá řidič povinnost podrobit se tomuto vyšetření. Ze zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů v ustanovení § 16 odst. 2 uvádí povinnost osoby, která vykonává činnost, při níž by mohla ohrozit život nebo zdraví svoje nebo dalších osob nebo poškodit majetek a to pod vlivem alkoholu, podrobit se tomuto vyšetření. Dle tohoto zákona má policista oprávnění dle ustanovení § 16 odst. 4, který uvádí, že vyšetření přítomnosti alkoholu nebo jiné návykové látky je oprávněn zejména příslušník Policie České republiky. Z těchto ustanovení je zřejmé, že

³⁵ ČESKO. Zákon č. 361 ze dne 19. října 2000, o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. In: *Sbírka zákonů, České republiky*. 2000, částka 98, s. 4570-4616.

³⁶ ČESKO. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008, o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2008, částka 91, s. 4086-4156.

tato oprávnění se netýkají pouze u přestupků řidičů motorových vozidel, ale při projednávání i jiných přestupků.³⁷

Osoba, která je vyzvána k odbornému lékařskému vyšetření, nemůže být nucena k odevzdání tělních tekutin proti své vůli. Je však povinen je vydat dobrovolně, a pokud odmítne, dopustí se přestupku dle ustanovení § 30 odst. 1 písm. i) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích. V trestním řízení, kdo nevyhoví výzvě, které mu byly dány, může být předsedou senátu a v přípravném řízení státním zástupcem nebo policejním orgánem potrestán pořádkovou pokutou do 50 000 Kč dle ustanovení § 66 trestního řádu.

Dále se postup policistů řídí interními akty řízení, zejména závazným pokynem policejního prezidenta č. 103/2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení. Účelem tohoto pokynu je upravit organizaci výkonu služby, součinnost a příslušnost policejních orgánů a policistů a provádění některých úkonů v trestním řízení.³⁸

Policisté postupují dle závazného pokynu policejního prezidenta č. 160/2009, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. Tento závazný pokyn upravuje postup příslušníků Policie České republiky (dále jen "policista") při plnění úkolů vyplývajících z právních předpisů, při dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích (dále jen "dohled na silniční provoz"), při kontrole dodržování podmínek provozování silniční dopravy a dodržování zákazu požívání alkoholických nápojů a jiných návykových látek, šetření dopravních nehod a činnosti úseku dopravního inženýrství.³⁹

Důležitá část, s ohledem na návykové látky v silničním provozu, je šestá část Hlava i - II, která se věnuje kontrole dodržování zákazu požívání alkoholických nápojů a jiných návykových látek a to v člancích 54 – 66, ve kterých je stanoven postup při odhalování protiprávního jednání pod vlivem jiných návykových látek.

Právní úprava drogové problematiky. Drogová kriminalita je postihována podle speciálních skutkových podstat trestných činů, uvedených zejména v hlavě sedmé zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, označené jako trestné činy obecně nebezpečné. Trestné činy spáchané v silniční dopravě lze dělit na nedbalostní trestné činy a úmyslné trestné činy.

³⁷ ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA, B. *Drogy: Vybrané kapitoly*. Praha, 2005, s. 35-42.

³⁸ POLICIE ČR. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 103 ze dne 28. května 2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení. 80 s.

³⁹ POLICIE ČR. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 160 ze dne 4. prosince 2009, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. 36 s.

4.2 Nedbalostní trestné činy v silniční dopravě

Nedbalost je uvedena v § 16 trestního zákoníku takto: „Trestný čin je spáchán z nedbalosti, jestliže pachatel a) věděl, že může způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nebo ohrožení nezpůsobí, nebo b) nevěděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, ač o tom vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl.

Trestný čin je spáchán z hrubé nedbalosti, jestliže přístup pachatele k požadavku náležité opatrnosti svědčí o zřejmé bezohlednosti pachatele k zájmům chráněným trestním zákonem.⁴⁰

„Vědomá nedbalost - při vědomé nedbalosti pachatel věděl, že může způsobem uvedeným v trestním zákoníku porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takový následek nezpůsobí. Z toho vyplývá, že vědomá nedbalost je budována na vědomí možnosti vzniku následku, což je schopnost pachatele rozpoznat a zhodnotit okolnosti, které vytvářejí možné nebezpečí pro zájem chráněný trestním zákoníkem. Nepřiměřené důvody, které vedly pachatele k tomu, že spoléhal na to, že k následku nedojde, není možno zaměňovat s omylem, při kterém pachatel jedná pod vlivem nesprávné znalosti skutečnosti. Nedostatečné zhodnocení nebezpečí nespočívá v neznalosti tohoto stavu, ale v tom, že pachatel nedocení možné následky svého jednání. Vědomá nedbalost se shoduje s eventuálním úmyslem v intelektuální složce, ale oproti eventuálnímu úmyslu zde chybí volní složka vyjádřená srozuměním. Při vědomé nedbalosti pachatel ví, že může způsobit následek trestného činu, avšak nechce ho způsobit, ani s ním není srozuměn. Naopak spoléhá, že ho nezpůsobí. Při posuzování rozhraničení vědomé nedbalosti od eventuálního úmyslu je třeba hodnotit, zda důvody, pro které pachatel spoléhá, že následek nezpůsobí, mají charakter dostatečných důvodů, za něž je možno považovat jen takové důvody, které sice v posuzovaném případě nebyly způsobilé zabránit relevantnímu následku z hlediska trestního práva, ale v jiné situaci a za jiných podmínek by k tomu mohly být reálně způsobilé. Nejde tedy o spoléhání se na náhodu. Tam kde pachatel spoléhá jen na šťastnou náhodu, nejedná z vědomé nedbalosti, neboť jde o eventuální úmysl.⁴¹

⁴⁰ ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-461.

⁴¹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*. Praha, 2009, s. 182.

„**Nevědomá nedbalost** - trestní zákoník ji vymezuje tak, že pachatel nevěděl, že svým jednáním může takový následek (porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákoníkem) způsobit, ač o tom vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl. Při nevědomé nedbalosti se vychází z možnosti znalosti, která se zkoumá na základě objektivních okolností spojených se skutkem a subjektivních dispozic konkrétního pachatele, neboť trestní zákoník zakládá odpovědnost za trestné činy spáchané z nevědomé nedbalosti na povinnosti, ale současně i možnosti předvídat způsobení poruchy nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákoníkem.“⁴²

4.2.1 Usmrcení z nedbalosti

Tento trestný čin je uveden v ustanovení § 143 trestního zákoníku. v odstavci 1 „Kdo jinému z nedbalosti způsobí smrt, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti. (2) Odnětím svobody na jeden rok až šest let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona. (3) Odnětím svobody na dvě léta až osm bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že hrubě porušil zákony o ochraně životního prostředí nebo zákony o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické zákony. (4) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 3 smrt nejméně dvou osob.“⁴³

Trestný čin usmrcení z nedbalosti lze spáchat konáním, tak i opomenutím ve smyslu ustanovení § 112 trestního zákoníku. „Rozhodným je, zda pachatel věděl nebo vědět mohl a měl, že porušením některého předpisu bude jednat za takových okolností, že tím může způsobit následek uvedený ve zvláštní části trestního zákoníku. Porušení předpisů, které mají zabránit následku, nestačí pro nedbalost tam, kde pachatel mohl vzhledem k novým poznatkům nebo i vzhledem ke svým odborným znalostem předpokládat, že postupem jím zvoleným následek způsoben nebude. Jestliže sice pachatel věděl nebo měl a mohl vědět, že svým jednáním může jinému ublížit na zdraví, nevěděl však, a vzhledem k okolnostem a svým poměrům ani vědět nemusel a nemohl, že může způsobit smrt, lze jeho jednání, jímž tento následek způsobil, posoudit při

⁴² ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*. Praha, 2009, s. 182.

⁴³ ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-461.

porušení důležité povinnosti pouze jako trestný čin ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148, nikoli však jako trestný čin usmrcení z nedbalosti podle § 143. Bude tomu tak zejména v případech, kdy důležitou podmínkou smrti poškozeného byla fyzická abnormalita poškozeného, jeho vrozená vada apod., pokud tyto okolnosti nebyly zjevné a pachatel je nemohl předpokládat.⁴⁴

4.2.2 Těžké ublížení na zdraví z nedbalosti

Tento trestný čin je uveden v ustanovení § 147 trestní zákoníku. „(1) Kdo jinému z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti. (2) Odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona. (3) Kdo z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob proto, že hrubě porušil zákony o ochraně životního prostředí nebo zákony o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické zákony, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let.“⁴⁵

„Spáchání trestného činu těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti v souvislosti s dopravní nehodou předpokládá, aby porušení dopravního předpisu bylo v příčinné souvislosti s havárií. Zavinění musí zahrnovat všechny znaky charakterizující objektivní stránku trestného činu, tedy i příčinný vztah mezi jednáním pachatele a následkem trestného činu. Při nedbalosti je třeba, aby si pachatel alespoň měl a mohl představit, že se takto příčinný vztah může rozvinout. Jednání pachatele spočívající v riskantním předjíždění kolony více vozidel na úzké vozovce, kde by se tři vozidla vedle sebe nevešla, a v místě nehody s nedostatečným výhledem do dálky s ohledem na zvlněný podélný profil vozovky, je třeba z hlediska zavinění hodnotit tak, že si měl a mohl být vědom toho, že v protisměru mohou jet jiná motorová vozidla, která budou muset intenzivně brzdit, a že v důsledku toho může způsobem v trestním zákoníku uvedeným porušit zájem chráněný v ustanovení § 147, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nezpůsobí.“⁴⁶

⁴⁴ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník.*, 1. Praha, 2009, s. 1336.

⁴⁵ ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-461.

⁴⁶ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník.*, 1. Praha, 2009, s. 1392.

4.2.3 Obecné ohrožení z nedbalosti

Tento trestný čin je uveden v ustanovení § 273 trestní zákoníku. „(1) Kdo z nedbalosti způsobí obecné nebezpečí tím, že vydá lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že zapříčiní požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání, nebo kdo z nedbalosti takové obecné nebezpečí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti. (2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán, a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví, b) spáchá-li takový čin proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, nebo c) způsobí-li takovým činem značnou škodu. (3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt, nebo b) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 2 písm. b) škodu velkého rozsahu nebo těžkou újmu na zdraví. (4) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 2 písm. b) smrt.“⁴⁷

„Nestačí jakékoli jednání, jímž může být lidem způsobena smrt nebo těžká újma na zdraví nebo na cizím majetku škoda velkého rozsahu (nejméně 500 000 Kč), ale musí jít o jednání obecně nebezpečné, z něhož bezprostředně hrozí obecně nebezpečné následky, přičemž je typické přiblížení se k poruše (konkrétní nebezpečí), a dále určitá živelnost a neovladatelnost průběhu událostí, při nichž porucha často závisí na nahodilých, vlivu pachatele se vymykajících událostech; nestačí tedy, když pachatelovým jednáním byla vytvořena pouze taková situace, z níž by obecně nebezpečný následek za určitých okolností a splnění ještě dalších podmínek teprve mohl vzniknout. Obecné nebezpečí není tedy způsobeno již pouhým řízením autobusu obsazeného cestujícími opilým řidičem, nýbrž až tehdy, hrozila-li v důsledku opilosti řidiče bezprostředně havárie nebo došlo-li při takové jízdě skutečně k havárii. V tom případě bylo způsobeno obecné nebezpečí i tehdy, nebyl-li nikdo z cestujících zraněn nebo nebyla-li ani způsobena věcná škoda. Řidič autobusu, který přejíždí železniční přejezd v takové vzdálenosti před blížícím se osobním vlakem, že srážce autobusu

⁴⁷ ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-461.

a vlaku bylo zabráněno jen tím, že strojvedoucí osobního vlaku včas použil rychlobrzdu, způsobuje obecné nebezpečí ve smyslu § 273 odst. 1. trestního zákoníku.⁴⁸

4.2.4 Poškození a ohrožení provozu obecně prospěšného zařízení z nedbalosti

Tento trestný čin je uveden v ustanovení § 277 trestní zákoníku. „(1) Kdo z hrubé nedbalosti zničí, poškodí, odstraní nebo učiní neupotřebitelným obecně prospěšné zařízení nebo ohrozí provoz obecně prospěšného zařízení, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti. (2) Odnětím svobody až na tři léta bude pachatel potrestán, a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu, nebo b) spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.“⁴⁹

Obecně prospěšnými zařízeními jsou zařízení taxativně vymezená v ustanovení § 132 trestního zákoníku, která představují buď technicky složitější veřejná zařízení, která podle své povahy slouží potřebám velkého okruhu osob, a využívá je tak neomezená část veřejnosti, anebo slouží omezenému množství osob, za předpokladu že jsou technicky složitější nebo mají velký význam z hlediska společnosti a mají veřejnou povahu. Nově jsou pod pojem obecně prospěšného zařízení zařazeny v rámci zařízení pro veřejnou dopravu i důležité dopravní značky. Trestný čin poškození a ohrožení provozu obecně prospěšného zařízení podle § 277 trestního zákoníku předpokládá jednání, kterým je vyvolán stav bezprostředního ohrožení provozu obecně prospěšného zařízení. Takovým jednáním může být i střet motorového vozidla s vlakem na nechráněném železničním přejezdu, pokud nedošlo ke vzniku obecného nebezpečí.⁵⁰

4.3 Úmyslné trestné činy v silniční dopravě

4.3.1 Ohrožení pod vlivem návykové látky

Základním ustanovením trestního zákoníku, který řeší problematiku drogové kriminality páchané v souvislosti se silničním provozem, je ohrožení pod vlivem

⁴⁸ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*. Praha, 2009, s. 2541.

⁴⁹ ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-461.

⁵⁰ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*. Praha, 2009, s. 2569.

návykové látky. Tento trestný čin je uveden v ustanovení § 274 trestního zákoníku. „(1) Kdo vykonává ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky, zaměstnání nebo jinou činnost, při kterých by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, peněžitým trestem nebo zákazem činnosti. (2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta, peněžitým trestem nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán, a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 havárii, dopravní nebo jinou nehodu, jinému ublížení na zdraví nebo větší škodu na cizím majetku nebo jiný závažný následek, b) spáchá-li takový čin při výkonu zaměstnání nebo jiné činnosti, při kterých je vliv návykové látky zvlášť nebezpečný, zejména řídí-li hromadný dopravní prostředek, nebo c) byl-li za takový čin v posledních dvou letech odsouzen nebo z výkonu trestu odnětí svobody uloženého za takový čin propuštěn.“⁵¹

Toto ustanovení zakazuje vykonávat určité zaměstnání nebo činnost ve stavu vylučujícím způsobilost, kterou si pachatel přivodil vlivem požití návykové látky. Nebezpečí chráněným zájmům nemusí konkrétně a bezprostředně hrozit, stačí ještě vzdálená možnost poruchy, dané již tím, že pachatel vykonal určitou činnost. Naplnění znaků trestného činu podle § 274 trestního zákoníku proto nebrání případná skutečnost, že vozidlo bylo v konkrétním případě řízeno jinak nezávadně a ve shodě s požadavky pravidel silničního provozu.

Řidič vykonává činnost, při níž by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku (nejméně 50.000,- Kč) a je při tom ve stavu, který vylučuje jeho způsobilost právě k této činnosti a do tohoto stavu se přivedl zaviněně, zejm. požitím alkoholu. Hraniční hodnotou alkoholu v organismu, určující nezpůsobilost, je soudní praxí uznávána hodnota 1 promile, při níž podle poznatků lékařské vědy žádný, tedy ani nadprůměrně disponovaný řidič motorového vozidla, není schopen bezpečně řídit motorové vozidlo, dosáhne-li hladiny alkoholu v jeho krvi nejméně 1 promile. Pravděpodobně nejfrekventovanější trestný čin v silniční dopravě, soudě dle praxe policie.⁵²

U jiných návykových látek než alkoholu je třeba zjišťovat konkrétní stav ovlivnění takovou látkou a porovnat ho s ustáleným posuzováním stavu vylučujícím způsobilost, který byl přivolen alkoholem, zpravidla za pomoci znalce. Zaměstnáním nebo jinou činností se rozumí takové zaměstnání nebo činnost, jejíž nebezpečný výkon

⁵¹ ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-461.

⁵² ŠTABLOVÁ, R. a kol. *Drogy v silniční dopravě*. Praha, 2003, s. 23.

vyžaduje soustředěnou pozornost a schopnost správně vnímat a pohotově reagovat na vzniklou situaci, přičemž i menší oslabení těchto schopností vlivem návykové látky vyvolává možnost ohrožení chráněných zájmů určitého rozsahu a intenzity (ohrožení života nebo zdraví lidí, tj. více osob, nebo možnost vzniku značné škody na majetku). Jako typickou činnost v tomto smyslu je řízení motorového vozidla, které vyžaduje schopnost správných a včasných vjemů a pohotových reakcí na situaci vzniklou v dopravním provozu.⁵³

4.3.2 Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání

Tento trestný čin je uveden v ustanovení § 337 trestního zákoníku. Z hlediska silniční dopravy je nejdůležitější odstavec 1 a písmeno a) v tomto odstavci. „(1) Kdo maří nebo podstatně ztěžuje výkon rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu veřejné moci tím, že a) vykonává činnost, která mu byla takovým rozhodnutím zakázána nebo pro kterou mu bylo odňato příslušné oprávnění podle jiného právního předpisu,“⁵⁴

K trestnosti se vyžaduje úmysl. Zakázat výkon určité činnosti lze buď rozhodnutím soudu uložením trestu zákazu činnosti podle § 73, nebo rozhodnutím státního orgánu ve správním řízení např. sankcí zákazu činnosti v přestupkovém řízení nejdéle na dva roky (§ 11 a 14 přestupkového zákona).⁵⁵

Typicky se jedná o řízení motorového vozidla v době, kdy je řidiči právě tato činnost zakázána. S tím souvisí problematika zejm. skutkových omylů při posuzování toho, zda řidič v době řízení o zákazu řízení věděl, neboť k trestnosti tohoto činu je nutné zásadně úmyslného zavinění.⁵⁶

4.3.3 Neoprávněné užívání cizí věci

Tento trestný čin je uveden v ustanovení § 207 trestního zákoníku. „(1) Kdo se zmocní cizí věci nikoli malé hodnoty nebo motorového vozidla v úmyslu je přechodně užívat, nebo kdo na cizím majetku způsobí škodu nikoli malou tím, že neoprávněně takové věci, které mu byly svěřeny, přechodně užívá, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti. (2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán, a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

⁵³ ŠTABLOVÁ, R. a kol. *Drogy v silniční dopravě*. Praha, 2003, s. 21.

⁵⁴ ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-461

⁵⁵ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*, 1. Praha, 2009, s. 2911.

⁵⁶ ŠTABLOVÁ, R. a kol. *Drogy v silniční dopravě*. Praha, 2003, s. 21.

jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného, b) spáchá-li takový čin jako člen organizované skupiny, nebo c) způsobí-li takovým činem značnou škodu. (3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu, nebo b) spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312).⁵⁷

Toto ustanovení postihuje případy, při nichž úmysl pachatele nesměruje k trvalé dispozici s věcí, tj. k jejímu přisvojení, nýbrž jen k přechodnému užívání věci. Pachateli zde nejde o podstatu věci, nýbrž jen o užitek plynoucí z jejího užívání. Nejčastějším případem je v praxi zmocnění se cizího motorového vozidla s úmyslem se svézt a pak je opustit.⁵⁸

4.3.4 Neposkytnutí pomoci řidičem dopravního prostředku

Tento trestný čin je uveden v ustanovení § 151 trestní zákoníku. „Řidič dopravního prostředku, který po dopravní nehodě, na níž měl účast, neposkytne osobě, která při nehodě utrpěla újmu na zdraví, potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, bude potrestán odnětím svobody až na pět let nebo zákazem činnosti.“⁵⁹

Dopravním prostředkem se zde míní jakékoli vozidlo či jiné zařízení, sloužící k dopravě (silniční, kolejové, lanové atd.), ať už motorové, či nemotorové. Dopravním prostředkem může být i povoz tažený koňmi či jízdní kolo. Není možné se však omezovat jen na silniční dopravu, a proto definici dopravního prostředku nelze přejímat z předpisů o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ale může se jednat např. o drážní dopravní prostředek, a to i lokomotivu (řidičem se pak rozumí strojvedoucí). Poskytnutím potřebné pomoci ve smyslu § 151 je třeba rozumět takovou pomoc, která je potřebná k odvrácení, resp. k tomu, aby bylo zabráněno zvýšení nebezpečí smrti nebo další újmy na zdraví zraněné osoby. Potřebná pomoc může záležet podle okolností případu i v přivolání sanitního vozu nebo policisty.⁶⁰

⁵⁷ ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-461.

⁵⁸ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník.*, 1. Praha, 2009, s. 1832.

⁵⁹ ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-461.

⁶⁰ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník.*, 1. Praha, 2009, s. 1428.

5 Postup policistů při odhalování návykových látek u řidičů

5.1 Postup policistů při odhalování protiprávního jednání pod vlivem alkoholu

Policisté, kteří odhalují protiprávní jednání pod vlivem alkoholu v silniční dopravě, se řídí platnými zákony a zejména závaznými pokyny policejního prezidia, které upravují, jak mají v dané věci policisté postupovat. Tento postup upravuje závazný pokyn policejního prezidia č. 160 z roku 2009, kde se tomuto postupu věnuje část šestá, hlava i a to čl. 54 až čl. 60.

Při silniční kontrole je policista oprávněn dle ustanovení § 124 odst. 10 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb., vyzvat řidiče, aby se podrobil orientačnímu vyšetření, zda neřídí vozidlo pod vlivem alkoholických nápojů. Orientační vyšetření provádí policista formou dechové zkoušky dle § 2 písm. o) zákona č. 379/2005 Sb., kde je stanoveno, že orientačním vyšetřením se rozumí dechová zkouška, odběr slin nebo stěr z kůže nebo sliznic. Dechovou zkoušku provádí policista využitím analyzátoru, popřípadě jednorázové detekční pomůcky. Analyzátozem dle tohoto pokynu se rozumí měřidlo určené ke stanovení hmotnostní koncentrace etanolu ve vydechaném vzduchu, který vzniká v plicních sklípcích. Provádí se odborné měření, orientační vyšetření a odborné lékařské vyšetření.⁶¹ Nejčastěji používané alkotestery policií České republiky jsou Alkotester Dräger 7410, 7410 plus a 7510.

Obrázek č. 1: Alkotester Dräger 7510⁶²

Obrázek č. 2: Alkotester Dräger 7410 plus⁶³

⁶¹ POLICIE ČR. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 160 ze dne 4. prosince 2009, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, s. 28-29

⁶² Alkotester Dräger 7510 [online]. Dräger [cit. 1. dubna 2014]. Dostupný z WWW: <http://www.draeger.com/>

⁶³ Alkotester Dräger 7410+ [online]. Dräger [cit. 1. dubna 2014]. Dostupný z WWW: <http://www.draeger.com/>

Postup při odborném měření.

Při používání analyzátoru se musí policista seznámit s manuálem a řídit se dle pokynů v něm. Před provedením odborného měření je potřeba provést kontrolu analyzátoru zda není poškozen a zda je plně funkční. Dále policista zkontroluje, jestli je analyzátor opatřen ověřovací nálepkou, má správně nastaven aktuální datum a čas a jestli přístroj neoznamuje chybová hlášení. Před provedením odborného měření se policista dotáže kontrolované osoby, zda požila alkoholický nápoj a poté ji vyzve k podrobení se vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněna alkoholem. Doporučená formulace výzvy zní: „Pane/paní, v souladu se zákonem o silničním provozu Vás vyzývám k podrobení se vyšetření, zda nejste ovlivněný/á alkoholem. Vyšetření bude provedeno ověřeným analyzátozem alkoholu v dechu formou odborného měření. v případě pozitivního výsledku bude toto měření opakováno“. Pokud se kontrolovaný řidič odmítne podrobit odbornému měření, policista jej vyzve, aby se podrobil odbornému lékařskému vyšetření. Aby bylo zajištěno objektivní odborné měření, policista při pozitivním výsledku odborné měření zopakuje po uplynutí 5 minut. U naměřených hodnot nad 0,24 promile alkoholu v dechu nesmí být rozdíl mezi prvním a druhým odborným měřením větší než 10%. Pokud je rozdíl větší než 10%, provede se opět po pěti minutách třetí odborné měření. Je-li i poté rozdíl mezi druhým a třetím odborným měřením větší než 10%, policista vyzve osobu k podrobení se odbornému lékařskému vyšetření spojenému s odběrem biologických materiálů.⁶⁴

Postup při orientačním vyšetření

Při dechové zkoušce pomocí analyzátoru, který nesplňuje podmínky stanovené ve vyhlášce č. 345/2002 Sb. (kterou se stanoví měřidla k povinnému ověřování a měřidla podléhající schválení typu), popřípadě využitím jednorázových detekčních pomůcek (obrázek č. 3), postupuje policista podle návodu výrobce analyzátoru, popřípadě detekční pomůcky. Použité jednorázové detekční pomůcky se uloží do obalu např. igelitového pytle, za účelem následné bezpečné likvidace. Likvidace jednorázových detekčních pomůcek musí být provedena za podmínek stanovených v zákoně č. 185/2001 Sb., o odpadech a změně některých dalších zákonů, ve znění

⁶⁴ POLICIE ČR. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 160 ze dne 4. prosince 2009, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, s. 29-30.

pozdějších předpisů.⁶⁵ Tato vyšetření jsou jen orientační, upozorňují na přítomnost alkoholu v dechu, ale jejich naměřená hodnota je nepřesná a pro policii nevyužitelná. Po tomto orientačním vyšetření musí následovat odborné měření.

Obrázek č. 3: Jednorázové detekční trubičky⁶⁶

Postup při odborném lékařském vyšetření

K provedení odborného lékařského vyšetření vyzve policista v případech uvedených v čl. 58.

- orientační vyšetření s pozitivním výsledkem bylo provedeno prostředkem (analyzátor, jednorázová detekční pomůcka), který nesplňuje podmínky stanovené ve vyhlášce č. 345/2002 Sb.
- vzájemný rozdíl posledních dvou odborných měření u hodnot nad 0,24 ‰, je větší než 10 %, opakovaným odborným měřením nelze docílit rozdílu do 10 %,
- řidič žádá o provedení odborného lékařského vyšetření,
- řidič odmítl orientační vyšetření, popřípadě odmítl způsob provedení odborného měření v souladu s čl. 56,
- bylo provedeno orientační vyšetření s pozitivním výsledkem a je podezření ze spáchání trestného činu, při kterém došlo k usmrcení nebo těžké újmě na zdraví,
- to policista, vzhledem k okolnostem případu, považuje za nezbytně nutné.

Před provedením odborného lékařského vyšetření policista vyplní část a „Protokolu o lékařském vyšetření“ a „Žádost o odborné lékařské vyšetření“ (Příloha č. 1).⁶⁷

⁶⁵ POLICIE ČR. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 160 ze dne 4. prosince 2009, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, s. 30.

⁶⁶ Vlastní zdroj

Řešení protiprávního jednání spáchaného pod vlivem alkoholu

Pokud policista zjistí dopravní přešestupěk nebo trestný čin, který byl spáchan pod vlivem alkoholu, postupuje dle platných zákonů (zákon č. 200/1990 Sb. a zákon č. 141/1961 Sb.) následně je řidiči další jízda zakázána dle ustanovení § 124 odst. 10 písm. e) zákona č. 361/2000 Sb., případně je v další jízdě řidiči zabráněno odtážením vozidla či využitím technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla takzvanou „botičkou“ dle ustanovení § 118a odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb.

Při podezření ze spáchaní dopravního přešestupěku sepíše policista úřední záznam, jehož vzor je uveden v příloze č. 2 a spolu s další spisovou dokumentací jej připojí k oznámení o přešestupěku. K oznámení o přešestupěku policista přiloží vytištěné výsledky odborných měření.

Při podezření ze spáchaní trestného činu policista postupuje tak, jako u podezření ze spáchaní dopravního přešestupěku a následně v souladu se závazným pokynem policejního prezidenta č. 103 z roku 2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení.

Pokud se řidič podrobil odbornému lékařskému vyšetření spojenému s odběrem biologických materiálů, přiloží se ke spisové dokumentaci „Protokol o lékařském vyšetření“ (příloha č. 1) s výsledkem rozboru biologického materiálu.

Je-li policistou přistižen řidič, který vědomě požil alkoholické nápoje před jízdou, kterou ještě nezapočal, a okolnosti nasvědčují úmyslu řídit vozidlo, postupuje obdobně podle čl. 55 až 59, v oznámení (odevzdání) přešestupěku (věci) uvede policista okolnosti nasvědčující tomu, že řidič chtěl započít jízdu. Dále policista zjišťuje a postihuje, případně oznamuje i osoby, které prodaly, podaly nebo jinak umožnily požití alkoholického nápoje řidiči, o němž věděly, že bude řídit vozidlo dle ustanovení § 30 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb. k tomu policista zjišťuje i případné svědky.⁶⁸

5.1.1 Postup při použití alkotesteru Dräger 7510

Před zahájením vlastního měření je potřeba zkontrolovat zda je přístroj v pořádku, zda je opatřen ověřovací nálepkou, jestli je správně nastaven aktuální datum a čas, zda je přístroj kalibrován a jestli přístroj neoznamuje chybová hlášení. Přístroj

⁶⁷ POLICIE ČR. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 160 ze dne 4. prosince 2009, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, s. 30.

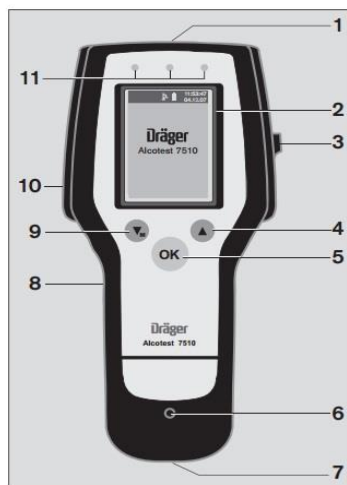
⁶⁸ POLICIE ČR. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 160 ze dne 4. prosince 2009, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, s. 30.

umožňuje nastavení více funkcí, ale nejdůležitější je samotné měření. Popis přístroje (obrázek č. 4).

Obrázek č. 4: Popis přístroje Dräger 7510⁶⁹

Měřicí přístroj

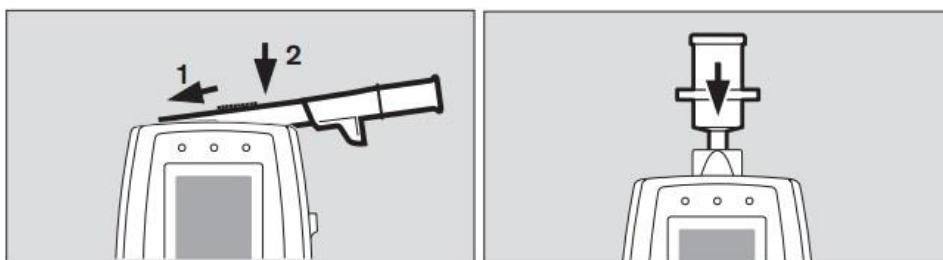
- 1 Konektor pro náustek, na pravé nebo levé straně
- 2 Displej
- 3 Vyhazovač náustku, vpravo nebo vlevo, podle umístění konektoru
- 4 Tlačítko (NAHORU)
- 5 Tlačítko (ZAP/VYP, Potvrdit)
- 6 Otvor akustického alarmu
- 7 Nabíjecí kontakty a nabíjecí přípojka (kolíková zástrčka)
- 8 Přípojka USB
- 9 Tlačítko (DOLŮ/MENU)
- 10 Infračervené rozhraní
- 11 LED: červená, žlutá a zelená

Přístroj se zapne podržením tlačítka OK. Poté se objeví nabídka pro výběr dechové zkoušky, nebo odborného měření. Používá se odborné měření. Při této volbě přístroj sám kontroluje toleranci mezi dechovými zkouškami a odpočítává potřebný čas do další dechové zkoušky (5 minut).

Poté je přístroj připraven a objeví se to i na displeji. Před testovanou osobou se rozbalí náustek tak, aby nedošlo ze strany policisty k dotyku náustku na místě, které si testovaný zasouvá do úst a zasune náustek do přístroje (obrázek č. 5).

Obrázek č. 5: Zasunutí náustku⁷⁰

Před provedením odborného měření se policista dotáže kontrolované osoby, zda požíla alkoholický nápoj a poté ji vyzve k podrobení se vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněna alkoholem. Dle návodu se musí dbát toho, aby od posledního požití alkoholu uběhlo minimálně 15 minut. Rušivý vliv mohou mít rovněž aromatické nápoje (např. ovocné džusy), ústní spreje obsahující alkohol, tekuté léky či kapky, nebo říhání a zvracení. i v těchto případech je třeba dodržet čekací dobu 15 minut.

⁶⁹ *Návod alkotetester Dräger 7510* [online]. Dräger [cit. 1. dubna 2014]. Dostupný z WWW: <http://www.draeger.com/>

⁷⁰ *Návod alkotetester Dräger 7510* [online]. Dräger [cit. 1. dubna 2014]. Dostupný z WWW: <http://www.draeger.com/>

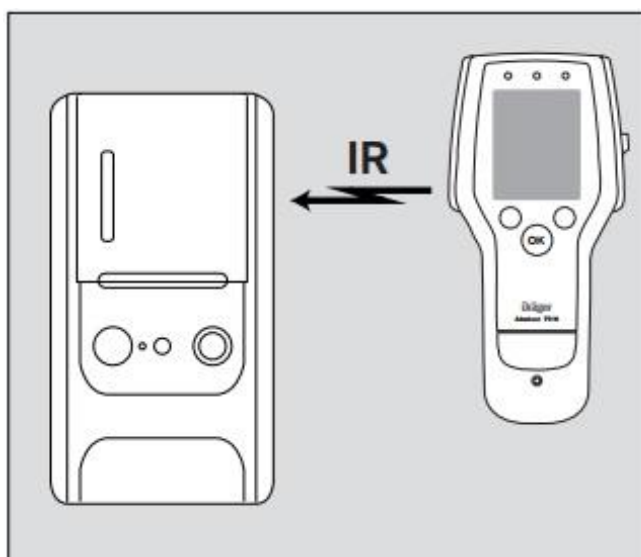
Následně se požádá testovaná osoba, aby rovnoměrně a bez přerušení vdechla do náustku. Je-li vše v pořádku, potvrdí to přístroj nepřerušovaným akustickým signálem a zelenou LED. Po uplynutí tří až dvaceti vteřin se na displeji objeví výsledek rozboru (obrázek č. 6).

Obrázek č. 6: Výsledek testu⁷¹

V případě pozitivního testu se provádí další dechová zkouška. Není-li druhá dechová zkouška v 10 % toleranci, provede se třetí. Na toto vše automaticky upozorňuje přístroj. Po uplynutí těchto dechových zkoušek se přístroj přiloží k tiskárně, která je součástí přenosného kufříku a najednou se vytisknou všechny zkoušky (obrázek č. 7). Na výtisky se vypíše místo, jméno a příjmení testované osoby a výtisky se dají testované osobě podepsat. Přístroj se poté vypne dlouhým podržením tlačítka OK.

Obrázek č. 7: Tisk dechových zkoušek⁷²

⁷¹ *Návod alkotetester Dräger 7510* [online]. Dräger [cit. 1. dubna 2014]. Dostupný z WWW: <http://www.draeger.com/>

⁷² *Návod alkotetester Dräger 7510* [online]. Dräger [cit. 1. dubna 2014]. Dostupný z WWW: <http://www.draeger.com/>

5.1.2 Postup při pozitivním výsledku odborného měření

Postup při hodnotě do 0,24 promile alkoholu

Pokud při silniční kontrole po provedení dechové zkoušky byla naměřena hodnota pod 0,24 promile alkoholu v dechu a řidič uvede, že žádný alkohol před jízdou nepožil, sepíše se pouze úřední záznam o kontrole řidiče s výsledkem dechové zkoušky a uvedenými skutečnostmi ze strany řidiče. Dále se vytisknou výsledky dechové zkoušky, na kterých se uvede místo, jméno a příjmení řidiče a dají se řidiči k podpisu. v České republice není tolerováno žádné množství alkoholu v organismu a žádná právní norma neoperuje s hranicí 0,24 promile alkoholu. Ze zkoumání soudních znalců, kteří tvrdí, že toto množství se u dospělého člověka může vyskytovat, aniž by požil alkoholický nápoj, jedná se o tzv. fyziologickou hladinu, tudíž se řidič ničeho nedopouští.

Pokud řidič uvede, že požil před jízdou alkohol a naměřená hodnota je pod 0,24 promile alkoholu v dechu, stane se tak podezřelým z přestupku dle ustanovení § 125c odst. 1 písm. b), nebo c) zákona č. 361/2000 Sb., v tomto případě policista sepíše tiskopis oznámení přestupku, do kterého se řidič může na místě k dané situaci vyjádřit a poté se může do tohoto oznámení podepsat. v tiskopise je uveden i svědek přestupkového jednání, z pravidla další policista. Vytisknou se výsledky dechových zkoušek, které se vyplní a dají se řidiči k podepsání. Poté policista zakáže řidiči další jízdu dle ustanovení § 124 odst. 10 písm. e) zákona č. 361/2000 Sb., případně je v další jízdě řidiči zabráněno odtážením vozidla či využitím technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla takzvanou „botičkou“ dle ustanovení § 118a odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb. Dále policista odebere řidiči jeho řidičský průkaz dle ustanovení § 118b odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., v souladu s ustanovením § 118a odst. 1 písm. c), d) zákona č. 361/2000 Sb. a sepíše tiskopis o zadržení řidičského oprávnění, jehož díl A předá řidiči a poučí jej, že po dobu zadržení řidičského průkazu nesmí držitel řidičského oprávnění řídit motorové vozidlo.⁷³

Dodatečně sepíše policista o celé věci úřední záznam, úřední záznam o kontrole řidiče podezřelého z požití alkoholických nápojů nebo jiné návykové látky před anebo během jízdy (příloha č. 2) a spolu s ostatními spisovými materiály se přestupek oznámí příslušnému správnímu orgánu dle ustanovení § 58 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb.

⁷³ POLICIE ČR. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 160 ze dne 4. prosince 2009, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, s. 29-31.

Pro řidiče to znamená v případě přestupku dle ustanovení § 125c odst. 1 písm. b) zákona č. 361/2000 Sb., uložení pokuty od 2 500 Kč do 20 000 Kč a zákaz činnosti na 6 – 12 měsíců, započítává se 7 trestných bodů, je-li zjištěný obsah alkoholu u řidiče vyšší než 0,3 promile. U písmene c) téhož přestupku, nebude-li se jednat o trestný čin podle § 274 trestního zákoníku, se uloží pokuta od 25 000 Kč do 50 000 Kč a zákaz činnosti od jednoho roku do dvou let, započítává se 7 trestných bodů.⁷⁴

Postup při hodnotě od 0,24 do 1,00 promile alkoholu

V případě, že dechové zkoušky jsou pozitivní a v rozmezí od 0,24 promile do 1,00 promile alkoholu v dechu, postupuje se obdobně, jako při předchozím případě i postihy jsou stejné. Jen je důležité, aby dechové zkoušky byly v 10% toleranci. V opačném případě by byl řidič vyzván, k podrobení se odbornému lékařskému vyšetření. Pokud se řidič podrobí odbornému lékařskému vyšetření spojenému s odběrem biologických materiálů, přiloží se ke spisové dokumentaci „Protokol o lékařském vyšetření“ (příloha č. 1) s výsledkem rozboru biologického materiálu. Po zkompletování spisu se přestupek opět oznámí příslušnému správnímu orgánu dle ustanovení § 58 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb. Sankce jsou totožné, jako v předešlé situaci.

Postup při hodnotě nad 1,00 promile alkoholu včetně

Jestliže je naměřená hodnota vyšší než 1,00 promile alkoholu v dechu, stává se řidič podezřelým z trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky dle ustanovení § 274 trestního zákoníku. v tomto případě jsou postupy obdobné, s tím rozdílem, že řidič se na místě zadržuje dle ustanovení § 76 odst. 1 trestního řádu a následují další úkony dle ustanovení § 158 trestního řádu. Zejména odborné lékařské vyšetření. Policista musí vyplnit „Žádost o provedení zdravotního výkonu“ (příloha č. 3). v této žádosti se bude požadovat vyšetření podle písmena C - lékařské vyšetření ke zjištění ovlivnění alkoholem, odběru krve nebo moči ke stanovení množství alkoholu. Opět se sepíše úřední záznam o kontrole řidiče podezřelého z požití alkoholických nápojů nebo

⁷⁴ ČESKO. Zákon č. 361 ze dne 19. října 2000, o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. In: *Sbírka zákonů, České republiky*. 2000, částka 98, s. 4570-4616.

jiné návykové látky před anebo během jízdy (příloha č. 2), ve kterém se popisuje chování řidiče.⁷⁵

Dále se zahájí úkony trestního řízení dle trestního řádu. „O zahájení úkonů trestního řízení k objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, sepíše policejní orgán neprodleně záznam, ve kterém uvede skutkové okolnosti, pro které řízení zahajuje a způsob, jakým se o nich dověděl. Opis záznamu zašle do 48 hodin od zahájení trestního řízení státnímu zástupci.“⁷⁶ Ve většině případů se vede zkrácené přípravné řízení dle § 179a trestního řádu. Podezřelého ze spáchání trestného činu je třeba vyslechnout a nejpozději na počátku výslechu mu sdělit, ze spáchání jakého skutku je podezřelý a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován dle ustanovení § 179b odst. 3 trestního řádu. Jakmile je shromážděn veškerý spisový materiál (výslech osoby podezřelé, výsledky odborného lékařského vyšetření, výpis z karty řidiče atd.) se celá věc předá místně příslušnému státnímu zástupci k dalším procesním úkonům se zprávou o výsledku zkráceného přípravného řízení dle ustanovení § 179c odst. 1 trestního řádu.⁷⁷

Pro řidiče to znamená, že mu hrozí odnětí svobody až na jeden rok, peněžitý trest nebo zákaz činnosti. Peněžitý trest od 25 000 Kč do 50 000 Kč, zákaz činnosti od jednoho roku do dvou let, započítává se 7 trestných bodů.

Pokud se tohoto jednání dopustí cyklista, nebo jezdec na zvířeti, jedná se pouze o přešůpek dle ustanovení § 125c odst. 1 písm. c) zákona č. 361/2000 Sb., nelze uložit zákaz řízení motorových vozidel ani 7 trestných bodů. Pokuta se ukládá ve výši od 25 000 Kč do 50 000 Kč. Je to z důvodu, že ohrožení zdraví nebo života, nebo škoda na majetku, kterou by mohl svým jednáním způsobit, není tak vysoká, jako požaduje trestní zákoník.⁷⁸

⁷⁵ POLICIE ČR. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 160 ze dne 4. prosince 2009, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, s. 29-31.

⁷⁶ ČESKO. Zákon č. 141 ze dne 29. listopadu 1961, o trestním řízení soudním (trestní řád), In: *Sbírka zákonů, České republiky*. 1961, částka 66, s. 513-576.

⁷⁷ ČESKO. Zákon č. 141 ze dne 29. listopadu 1961, o trestním řízení soudním (trestní řád), In: *Sbírka zákonů, České republiky*. 1961, částka 66, s. 513-576.

⁷⁸ ČESKO. Zákon č. 361 ze dne 19. října 2000, o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. In: *Sbírka zákonů, České republiky*. 2000, částka 98, s. 4570-4616.

5.2 Postup při odhalování protiprávního jednání pod vlivem jiných návykových látek

Při silniční kontrole je policista oprávněn vyzvat řidiče k podrobení se orientačnímu vyšetření, zda neřídí vozidlo pod vlivem nějaké návykové látky. Toto orientační vyšetření provádí policista tehdy, jestliže nabyde dojmu, že řidič takovéto látky požil. Zejména pokud se řidič chová nestandardně, vykazuje příznaky účinků požití návykových látek a předchozí dechová zkouška na přítomnost alkoholu v dechu byla s negativním výsledkem. Orientační vyšetření na přítomnost návykové látky v biologickém materiálu testované osoby provede policista s využitím dostupných pomůcek nebo prostředků k tomuto účelu určených, přičemž postupuje dle návodu výrobce. Policista nemusí provést orientační vyšetření v případě, že z chování a vystupování kontrolované osoby jednoznačně vyplývá podezření na ovlivnění návykovou látkou.⁷⁹

Podezření na ovlivnění řidiče návykovou látkou získává policista zejména z chování a vystupování řidiče. Policista se proto musí zaměřit na tyto aspekty už při prvním kontaktu s testovanou osobou. Zaměří se na vystupování řidiče z vozidla, zejména jestli si je řidič jistý ve svém postoji, nebo chůzi. Dále se policista zaměří na řidičovo chování, jestli působí nestandardně například rozjařeně, nepřirozeně vesele, zasněně, roztřeseně, zmatečně, neklidně, dále v koordinaci pohybů, agresivním chováním. Policista si také všímá tělesných příznaků (pocení, pot páchnoucí po spáleném listí či trávě, zarudlé oči, barva kůže, vyrážky v okolí úst a nosu), přiměřenosti oblečení s přihlédnutím k aktuálním klimatickým podmínkám v době kontroly, stopám chemikálií na ruce či oděvu a způsobu projevu. Důležité je si všimnout i očí řidiče (zejména chování jeho zornic ve vztahu na změnu světla). v rámci kontroly předložených dokladů, uskutečňuje s kontrolovanou osobou nenásilný rozhovor s cílem ověřit jeho hlasový projev, např. otázkami odkud a kam jede. Na závěr provede vizuální kontrolu vnitřku vozidla. Jestliže policista objeví touto kontrolou ve vozidle návykové látky, nebo pomůcky k jejich aplikaci, postupuje podle interního aktu řízení (čl. 9 závazného pokynu policejního prezidenta č. 55/2009, kterým se upravuje činnost Policie České republiky v souvislosti s drogovou kriminalitou).⁸⁰

⁷⁹ POLICIE ČR. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 160 ze dne 4. prosince 2009, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, s. 31.

⁸⁰ POLICIE ČR. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 160 ze dne 4. prosince 2009, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, s. 32.

Postup při pozitivním testu

Zjistí-li se silniční kontrolou, že řidič po podstoupení orientačního vyšetření na ovlivnění návykovou látkou má výsledek pozitivní, nebo jeli z chování tohoto řidiče důvodné podezření, že je ovlivněn návykovou látkou, po negativní dechové zkoušce na přítomnost alkoholu v dechu, policista řidiče vyzve k odbornému lékařskému vyšetření zjišťujícímu obsah jiné návykové látky než alkoholu (dále jen „lékařské vyšetření“). Lékařské vyšetření je prováděno ve zdravotnickém zařízení k tomu odborně a provozně způsobilém. Policista vyplní „Žádost o lékařské a toxikologické vyšetření osoby při podezření z ovlivnění návykovou látkou“. Vzor žádosti je uveden v příloze č. 1. Na spodní část testeru policista uvede jméno a příjmení osoby, které byla podrobena testu, datum a čas odběru biologického materiálu. v rámci odborného lékařského vyšetření zajistí policista odběr vzorku moče i odběr vzorku krve. Uvedený postup je důležitý k určování ovlivnění návykovou látkou.⁸¹

Orgán policie doručí na odborné zdravotnické zařízení odebrané biologické materiály, kde je provedeno prvotní zjištění z moče a krevní vzorek uschován pro případnou potřebu znaleckého zkoumání. Jednání policisty s osobou, která je pod vlivem návykové látky se vede tak, aby nevzniknul podnět k fyzické nebo slovní agresi a agresivnímu chování ze strany testované osoby a přitom dbá vlastní bezpečnosti. Postup při likvidaci nepotřebného použitého jednorázového testeru. Pokud bylo provedeno odborné lékařské vyšetření, fotodokumentace, nebo byl test vyhodnocen jako negativní, přistoupí orgán policie k jeho likvidaci. Likvidace musí být provedena za podmínek stanovených v zákoně č. 185/2001 Sb., o odpadech a změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů⁸²

Řešení protiprávního jednání spáchaného pod vlivem jiných návykových látek

Při zjištění dopravního přestupku nebo trestného činu spáchaného pod vlivem jiných návykových látek postupuje policista obdobně jako v podkapitole 5.1, v případě podezření ze spáchání dopravního přestupku nebo trestného činu postupuje policista obdobně jako v podkapitole 5.1, v případě, že se řidič podrobil odbornému lékařskému vyšetření spojenému s odběrem biologických materiálů, je součástí spisové dokumentace „Žádost o lékařské a toxikologické vyšetření osoby při podezření

⁸¹ POLICIE ČR. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 160 ze dne 4. prosince 2009, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, s. 32.

⁸² POLICIE ČR. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 160 ze dne 4. prosince 2009, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, s. 32.

z ovlivnění návykovou látkou (NL)“ (příloha č. 1). Přistihne-li policista řidiče, který vědomě požil jinou návykovou látku před jízdou, kterou ještě nezapočal, ačkoliv ví, že bude řídit vozidlo, postupuje obdobně jako v úvodu této podkapitoly. V oznámení (odevzdání) přestupku (věci) uvede okolnosti nasvědčující úmyslu započít jízdu. Policista zjišťuje a postihuje, případně oznamuje i osoby, které prodaly, podaly nebo jinak umožnily požití jiné návykové látky řidiči, o němž věděly, že bude řídit vozidlo. K tomu policista zjišťuje i případné svědky. Jestliže policista řidiči zakáže další jízdu, je bezpečně zajištění vozidla věcí řidiče.⁸³

5.2.1 Postup při použití testeru DRUGWIPE 5+

Před provedením testeru je potřeba zkontrolovat expiraci testeru (obrázek č. 8).

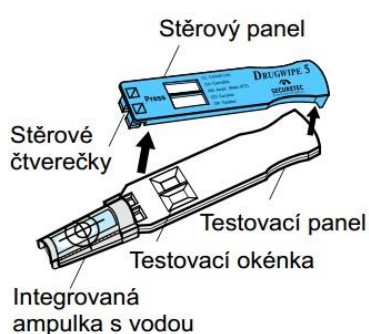
Obrázek č. 8: Stříbrný obal testeru⁸⁴

Poté se stříbrný obal rozevře na vyznačeném místě a vysune se tester. Obal se nevyhazuje, poté se do něj zasune použitý test. v testovacím okénku jsou světle modré čárky, které po provedení testu zmizí.

Oddělí se modrý stěrový panel od bílého testovacího panelu (obrázek č. 9).

Obrázek č. 9: Stěrový panel⁸⁵

Obrázek č. 10: Stírání slin⁸⁶

⁸³ POLICIE ČR. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 160 ze dne 4. prosince 2009, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, s. 32.

⁸⁴ Návod testeru DrugWipe 5 plus [online]. LT Sezam s.r.o. [cit. 1. dubna 2014]. Dostupný z <http://www.drogovetesty.cz/souboryeditor/5+web.pdf>

⁸⁵ Návod testeru DrugWipe 5 plus [online]. LT Sezam s.r.o. [cit. 1. dubna 2014]. Dostupný z <http://www.drogovetesty.cz/souboryeditor/5+web.pdf>

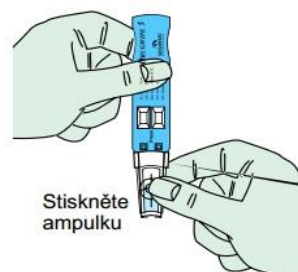
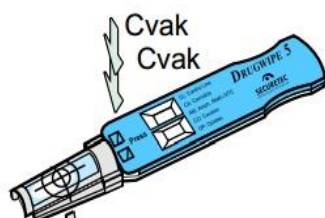
⁸⁶ Návod testeru DrugWipe 5 plus [online]. LT Sezam s.r.o. [cit. 1. dubna 2014]. Dostupný z <http://www.drogovetesty.cz/souboryeditor/5+web.pdf>

Poté se požádá osoba, u které je prováděn test na drogy, aby si jazykem olízla vnitřní strany tváře v dutině ústní. Poté se krouživým pohybem lehce setřou sliny z jazyka, nebo lze setřít sliny rovnou z bočních stran vnitřní části tváří v dutině ústní (obrázek č. 10).

Stěrový panel se zacvakne zpět do bílého testovacího panelu tak, až bude slyšet slabé zacvaknutí (obrázek 11).

Test se dá do svislé polohy. Terčik na ampulce s kapalinou se zvolna stiskne tak, aby se ampulka s kapalinou rozmáčkla (obrázek č. 12). Po rozmáčknutí se test drží 10 až 15 sekund ve svislé poloze. Tímto se z rozmáčknuté ampulky uvolní kapalina, která aktivuje vyvolání testu. Test se poté nechá ve vodorovné poloze 3 – 8 minut, maximálně však 10 minut.

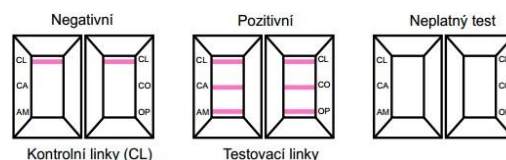
Obrázek č. 11: Zacvaknutí stěrového panelu⁸⁷ Obrázek č. 12: Rozmáčknutí ampulky⁸⁸

V testovacím okénku se u nápisů CL (Control Line) objeví světle růžové kontrolní linky. Pokud je testovaná osoba pod vlivem nějaké drogy, světle růžová testovací linka nebo dokonce linky se objeví v testovacím okénku v místě se zkratkou drogy. i slabě růžová, přerušovaná nebo krátká linka, nebo i pouhý růžový bod, v testovacím okénku u zkratky drogy indikuje pozitivní přítomnost drogy (obrázek č. 13).

Obrázek č. 13: Výsledky testu⁸⁹

- CA - test je pozitivní na Cannabis (Marihuana)
- AM - test je pozitivní na Amfetamin, Metamfetamin/Extázi
- CO - test je pozitivní na Kokain
- OP - test je pozitivní na Opiáty
- CL - kontrolní linie funkčnosti testu

Pokud se v testovacím okénku u nápisů CL neobjeví žádné světle růžové kontrolní linky, test je neplatný a testování se musí opakovat s novým testem. Tento test

⁸⁷ Návod testeru DrugWipe 5 plus [online]. LT Sezam s.r.o. [cit. 1. dubna 2014]. Dostupný z <http://www.drogovetesty.cz/souboryeditor/5+web.pdf>

⁸⁸ Návod testeru DrugWipe 5 plus [online]. LT Sezam s.r.o. [cit. 1. dubna 2014]. Dostupný z <http://www.drogovetesty.cz/souboryeditor/5+web.pdf>

⁸⁹ Návod testeru DrugWipe 5 plus [online]. LT Sezam s.r.o. [cit. 1. dubna 2014]. Dostupný z <http://www.drogovetesty.cz/souboryeditor/5+web.pdf>

je orientačním testem. Důkazem, potvrzujícím výsledek testu je toxikologický rozbor vzorku krve nebo moči.⁹⁰

5.2.2 Postup při pozitivním výsledku testeru DrugWipe 5+

Jestliže se na testeru DrugWipe 5+ indikuje nějaká návyková látka, stane se řidič podezřelým z trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky dle ustanovení § 274 trestního zákoníku. V tomto případě jsou postupy obdobné jako u řidiče pod vlivem alkoholu v podkapitole 5.1.2.

Vzhledem k tomu, že řidiče na místě zastaví policejní hlídka a policisté jsou tak svědky toho, že řidič řídil motorové vozidlo, není pochyb o tom, že motorové vozidlo řídila konkrétní osoba. Nejdůležitějším v případě přistižení řidiče, který je pod vlivem návykových látek, je stanovit, zda řidič naplnil všechny znaky skutkové podstaty trestného činu a to zejména dokázat, zda řidič byl ve stavu vylučujícím způsobilost.

Pokud by to nebylo dokázáno, dopustil by se řidič přestupku dle ustanovení § 125c odst. 1 písm. b) zákona č. 361/2000 Sb., za tento přestupek se uloží pokuta od 2 500 Kč do 20 000 Kč a zákaz činnosti od šesti měsíců do 12 měsíců, započítává se 7 trestných bodů. Při dokazování stavu vylučujícího způsobilost u návykových látek je to složitější než u alkoholu. U alkoholu se obecně uznává hranice 1,00 promile alkoholu, u návykových látek nic takového není a ani žádný právní předpis nestanoví jaké množství návykových látek v těle řidiče je potřeba pro dokázání stavu vylučujícího způsobilost. Dříve se vycházelo z toho, že se striktně odmítalo požití návykové látky řidiči a ten se tak dopustil trestného činu, když mu bylo užití návykové látky prokázáno. Znalci toxikologie odmítají jakékoliv množství návykových látek u řidičů, naproti tomu znalci psychiatrie s tím nesouhlasí.⁹¹

Například u konopných drog, které obsahují mnoho účinných látek, nejdůležitější je delta-9-tetrahydrokanabinol (THC), nelze zjistit, na kolik byl řidič motorového vozidla ovlivněn. Nelze určit stav vylučující způsobilost, tudíž se takovéto jednání posuzuje jako přestupek a oznamuje se tak příslušnému správnímu orgánu. Nejsou-li ve vzorku moče zjištěny, žádné návykové látky, policejní orgán věc odloží usnesením. Pokud jsou ve vzorku moči zjištěny jiné návykové látky než THC, sepíše policejní orgán záznam o zahájení úkonů trestního řízení, ve kterém jsou uvedeny

⁹⁰ *Návod testeru DrugWipe 5 plus* [online]. LT Sezam s.r.o. [cit. 1. dubna 2014]. Dostupný z <http://www.drogovetesty.cz/souboryeditor/5+web.pdf>

⁹¹ ŠTABLOVÁ, R. a kol. *Drogy v silniční dopravě*. Praha, 2003, s. 53-56.

skutečnosti k zahájení trestního řízení a jakým způsobem se o nich dozvěděl. Dále je potřeba odborných znalostí, proto je přibrán znalec z oboru toxikologie., ten určí jaké množství a druh návykových látek se nachází v odebraném vzorku krve. Aby mohly být výsledky vyšetření vzorku krve použity jako důkaz u soudu, je důležité vzorek krve poslat do forenzní toxikologické laboratoře, která má k tomuto vyšetření oprávnění. Poté se přibere znalec z oboru psychiatrie. Ten na základě zjištěného množství, druhu návykové látky a dalších okolností s tím souvisejících (z jednání řidiče, reakcí atd.) určí, zda a v jaké míře byl řidič návykovou látkou. Policejní orgán poté postupuje na základě tohoto znaleckého posudku z oboru psychiatrie. Pokud znalec stanoví, že řidič při řízení motorového vozidla nebyl ve stavu vylučujícím způsobilost, postoupí se celá věc příslušnému správnímu orgánu a celá věc bude řešena jako přestupek. Stanoví-li znalec, že řidič byl ve stavu vylučujícím způsobilost, zahájí policejní orgán trestní stíhání.⁹²

5.3 Zkrácené přípravné řízení

Zkrácené přípravné řízení lze konat u trestných činů, u kterých koná řízení v prvním stupni okresní soud a trest odnětí svobody nepřevyšuje v horní hranici pět let, jestliže:

- byl podezřelý přistižen při činu nebo bezprostředně poté
- v průběhu prověřování trestního oznámení byly zjištěny skutečnosti pro zahájení trestního stíhání a podezřelého bude možné do dvou týdnů postavit před soud

Zkrácené přípravné řízení konají v rozsahu své příslušnosti policejní orgány uvedené v ustanovení § 12 odst. 2 trestního řádu, zejména útvary Policie České republiky.

Postup při zkráceném přípravném řízení

Policejní orgány postupují podle trestního řádu, pokud není stanoveno jinak. Úkony k zajištění osob, věcí a jiných majetkových hodnot se provádí jako neodkladné nebo neopakovatelné. Při zkráceném přípravném řízení a vyhotovování s ním souvisejících dožádání, jsou prováděny potřebné úkony a opatření bezodkladně. Je-li potřeba znaleckého posudku, nebo odborného vyjádření, vyžádá si jej policejní orgán po předchozí dohodě se znalcem, znaleckým pracovištěm nebo osobou podávající odborné vyjádření. O zahájení úkonů trestního řízení se sepíše záznam, který obsahuje zejména datum přijetí trestního oznámení, popis skutku, předpokládanou právní kvalifikaci,

⁹² ŠTABLOVÁ, R. a kol. *Drogy v silniční dopravě*. Praha, 2003, s. 53-56.

označení podezřelé osoby a uvede, že bude konáno zkrácené přípravné řízení. Při vyžadování opisu Rejstříku trestů postupuje policejní orgán přiměřeně. Ve zkráceném přípravném řízení má podezřelý stejná práva jako obviněný, podezřelý má právo si zvolit obhájce a již v průběhu zadržení má možnost se s ním radit bez přítomnosti další osoby, policejní orgán je povinen podezřelého o tomto poučit a umožnit mu uplatnit svá práva. Podezřelý ze spáchání trestného činu se vyslechne a je mu sděleno, z čeho je podezřelý nejpozději na začátku výslechu. Tento úkon se zapíše do protokolu. Poté se opis záznamu doručí podezřelému a jeho obhájci a do 48 hodin také státnímu zástupci. Státní zástupce může s podezřelým sjednat dohodu o vině a trestu. Zkrácené přípravné řízení musí skončit nejpozději do dvou týdnů od doby, kdy bylo podezřelému sděleno podezření ze spáchání trestného činu. Tuto lhůtu může státní zástupce prodloužit maximálně o 10 dnů, v případě dohody o vině a trestu maximálně o 30 dnů.⁹³

Dojde-li k zadržení podezřelé osoby, která nebude ze zadržení propuštěna, předá ji policejní orgán spolu se zprávou o výsledku zkráceného přípravného řízení státnímu zástupci v takové lhůtě, aby ji mohl nejpozději do 48 hodin od zadržení předat soudu.

Skončení zkráceného přípravného řízení

Ve zkráceném přípravném řízení se neprovádí prostudování trestního spisu, což nebrání tomu, aby podezřelý a jeho obhájce nahlédli do trestního spisu. Nerozhodne-li policejní orgán po skončeném zkráceném přípravném řízení o odložení věci, sepíše stručnou zprávu o jeho výsledku, která obsahuje osobní údaje podezřelého, případně též údaje o zadržení, popis skutku, právní kvalifikaci skutku, seznam důkazů nebo jejich nositelů a předloží ji státnímu zástupci.⁹⁴

⁹³ ČESKO. Zákon č. 141 ze dne 29. listopadu 1961, o trestním řízení soudním (trestní řád), In: *Sbírka zákonů, České republiky*. 1961, částka 66, s. 513-576.

⁹⁴ POLICIE ČR. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 160 ze dne 4. prosince 2009, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, čl. 75-78.

Závěr

Tato bakalářská práce na téma: Trestné činy v silniční dopravě – drogy v silniční dopravě, byla zaměřena na odhalování řidičů, kteří řídí motorové vozidlo pod vlivem návykové látky a popis postupu policistů od počátečního zjištění řidiče řídicího pod vlivem návykové látky, po předání celé věci příslušným orgánům.

První část byla zaměřena k popisu nejčastěji užívaných návykových látek a popsání jejich účinků na chování řidičů při řízení motorového vozidla. Tyto účinky jsou samozřejmě důležitými indikátory pro policisty na místě kontroly, aby dle nich mohli získat podezření, že daný řidič je pod vlivem návykové látky. Z této práce je patrné, že každá návyková látka působí na řidiče jiným způsobem. Mezi nejčastěji užívané návykové látky mezi řidiči jsou zejména konopné drogy, následovány metamfetaminem (pervitinem) a kokainem. Z hlediska bezpečnosti na pozemní komunikaci lze tedy říci, že řidič pod vlivem metamfetaminu (pervitinu) je více nebezpečný kvůli své agresivní a rychlé jízdě, nerespektování pravidel silničního provozu a pocitu nepřemožitelnosti, často dochází k přecenění jeho schopností, oproti řidiči pod vlivem konopných drog, který působí ospalým a zpomaleným dojmem. Tímto však nelze snižovat nebezpečnost konopných drog při řízení motorových vozidel.

Další část byla věnována legislativě týkající se problematiky návykových látek. Kromě zákonů, upravují postupy při odhalování řidičů pod vlivem návykových látek i interní akty řízení. Z hlediska této práce jsou nejdůležitějšími zákony, trestní zákoník, trestní řád, zákon o silničním provozu a závazné pokyny policejního prezidenta č. 160/2009 a 103/2013. V této práci je shrnuto, jakých trestných činů se mohou řidiči motorových vozidel nejčastěji dopustit vzhledem k silniční dopravě. Pro potřeby této bakalářské práce je nejdůležitějším trestným činem ohrožení pod vlivem návykové látky.

V poslední části byla práce zaměřena na samotný postup policistů od odhalení řidiče řídicího pod vlivem návykové látky, po jeho předání příslušným orgánům. Práce popisuje samotný postup policistů a používání dostupných technických prostředků pro odhalení řidiče pod vlivem alkoholu, či jiné návykové látky.

Z této práce vyplývá, že největším problémem u řidičů pod vlivem jiné návykové látky je zdlouhavý postup při určování, zda řidič v době řízení byl ve stavu vylučujícím způsobilost. U řidiče pod vlivem alkoholu se obecně uznává pravidlo, že je-li při odborném měření naměřena hodnota rovna nebo vyšší jak 1 promile alkoholu

v dechu, je takový řidič ve stavu vylučujícím způsobilost. Naopak u řidiče řídicího pod vlivem návykové látky to tak jednoduché není. Tester DrugWipe 5+ slouží jako orientační vyšetření na přítomnost návykové látky v biologickém materiálu řidiče, avšak není přesný a nelze jej použít jako důkaz. Následují výsledky případných svědků a samotného řidiče, odborné lékařské vyšetření, kde je dané osobě udělán test z moče a odebrán vzorek krve. Poté je přizván znalec z oboru toxikologie, který určí množství a druh účinné látky a v návaznosti na to se přizve znalec z oboru psychiatrie, který na základě znaleckého posudku toxikologa, výsledků a chování řidiče stanoví, zda byl řidič v době řízení ve stavu vylučujícím způsobilost. Na základě posudku psychiatra se buď jedná o trestný čin, nebo přestupek.

Většina těchto situací končí jako přestupkové jednání, které je v řešení mnohem rychlejší. Řidiči je tak uložen zákaz řízení a pokuta. Pokud se jedná o trestný čin, tak ve většině případů je řidičům uložen podmíněný trest a zákaz řízení. Z tohoto je patrné, že tresty jsou v obou případech téměř stejné, ale trestní řízení je oproti správnímu řízení zdlouhavé. Po získání posudku od psychiatra, který určí, že řidič nebyl ve stavu vylučujícím způsobilost, se celá věc předá příslušným orgánům k řešení dané věci jako přestupkové jednání a dochází tak k výraznému zkrácení doby pro přestupkové řízení, což znamená, že některé přestupky se nestihnou projednat ve lhůtě jednoho roku a následkem je zánik odpovědnosti za přestupek a nepotrestání samotného pachatele. Z tohoto důvodu by mohlo být řešením prodloužení doby pro vyřízení přestupku z jednoho roku na dva roky. Dalším řešením z důvodu téměř totožných trestů jak u přestupku, tak u trestného činu, je možnost řešit řízení motorového vozidla pod vlivem jiné návykové látky rovnou jako přestupek, při pouhém zjištění přítomnosti návykové látky v moči, či krvi. Tím by se řešení celé věci zkrátilo a zjednodušilo.

Dalším možným řešením pro zjednodušení dokazování stavu vylučujícím způsobilost by mohlo být odpadnutí znaleckého posudku z oboru psychiatrie a to tím, že se stanoví limitní hodnoty návykové látky v krvi u nejčastěji užívaných návykových látek při řízení motorových vozidel a přizval by se tak pouze znalec z oboru toxikologie, který by určil, zda návyková látka je nad limitní hodnotou a tím by bylo stanoveno, že řidič je ve stavu vylučujícím způsobilost. Celá věc by se tak velice urychlila.

Osobně zastávám názor, že alkohol a návykové látky za volant nepatří a tresty za toto jednání nejsou dostačující, sankce by měly být v tomto případě vyšší a odstrašující.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. GANERI, A. *Drogy – Od extáze kagonii*. 1. vydání, Praha: Nakladatelství AMULET, 2001, 149 s. ISBN 80-86299-70-8.
2. KALINA, K. a kolektiv. *Drogy a drogové závislosti 1*. 1. vydání, Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti: Úřad vlády České republiky, 2003, 319 s. ISBN 80-86734-05-6.
3. KALINA, K. a kolektiv. *Drogy a drogové závislosti 2*. 1. vydání, Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti: Úřad vlády České republiky, 2003, 343 s. ISBN 80-86734-05-6.
4. Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy: otázky a odpovědi*. 1. vydání, Praha: Portál, 2007, 198 s. ISBN 978-80-7367-223-2.
5. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 3285 s. ISBN: 978-80-7400-109-3.
6. ŠTABLOVÁ, R. a kol. *Drogy v silniční dopravě*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 2003, 88 s. ISBN 80-7251-114-9.
7. ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA, B. *Drogy: Vybrané kapitoly*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 2005. 116 s. ISBN 80-7251-186-6.
8. ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA, B. *Návykové látky a současnost*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 2006. 303 s. ISBN 80-7251-224-2.
9. ZIMMEROVÁ, L., Morgan, J. P. *Marihuana – mýty a fakta*. 1. Vydání, Praha: Volvox Globator, 2003. 242 s. ISBN 80-7207-463-6.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-461.
2. ČESKO. Zákon č. 141 ze dne 29. listopadu 1961, o trestním řízení soudním (trestní řád), In: *Sbírka zákonů, České republiky*. 1961, částka 66, s. 513-576.
3. ČESKO. Zákon č. 379 ze dne 19. srpna 2005, o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, In: *Sbírka zákonů, České republiky*. 2005, částka 133, s. 7093-7101.

4. ČESKO. Zákon č. 361 ze dne 19. října 2000, o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. In: *Sbírka zákonů, České republiky*. 2000, částka 98, s. 4570-4616.
5. ČESKO. Zákon č. 200 ze dne 17. května 1990, o přestupcích. In: *Sbírka zákonů, České republiky*. 1990, částka 35, s. 810-826.
6. ČESKO. Zákon č. 167 ze dne 11. června 1998, o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1998, částka 57, s. 6770-6800.
7. ČESKO. Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33, s. 1026-1368.
8. ČESKO. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008, o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2008, částka 91, s. 4086-4156.

Ostatní zdroje

1. POLICIE ČR. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 103 ze dne 28. května 2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízen., s. 80 s.
2. POLICIE ČR. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 160 ze dne 4. prosince 2009, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. 36 s.

Elektronické zdroje

1. *Návod testeru DrugWipe 5 plus* [online]. LT Sezam s.r.o. [cit. 1. dubna 2014]. Dostupný z WWW: <http://www.drogovetesty.cz/souboryeditor/5+web.pdf>
2. *Návod alkotetester Dräger 7510* [online]. Dräger [cit. 1. dubna 2014]. Dostupný z WWW: <http://www.draeger.com/>

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 - Alkotester Dräger 7510

Obrázek č. 2 - Alkotester Dräger 7410 plus

Obrázek č. 3 - Jednorázové detekční trubičky

Obrázek č. 4 - Popis přístroje Dräger

Obrázek č. 5 - Zasunutí náustku

Obrázek č. 6 - Výsledek testu

Obrázek č. 7 - Tisk dechových zkoušek

Obrázek č. 8 - Stříbrný obal testeru

Obrázek č. 9 - Stěrový panel

Obrázek č. 10 - Stírání slin

Obrázek č. 11 - Zacvaknutí stěrového panelu

Obrázek č. 12 - Rozmáčknutí ampulky

Obrázek č. 13 - Výsledky testu

Přílohy

Příloha č. 1 - Protokol o lékařském a toxikologickém vyšetření osoby při podezření z ovlivnění návykovou látkou.

Příloha č. 2 - Úřední záznam o kontrole řidiče podezřelého z požití alkoholických nápojů nebo jiné návykové látky před anebo během jízdy.

**Protokol o lékařském a toxikologickém vyšetření osoby při podezření
z ovlivnění návykovou látkou (NL)**

Žadatel Název Adresa Tel.: Jméno a podpis zodpovědné osoby:	Poskytovatel – toxikologická laboratoř Název Adresa Tel.: Fax: E.mail:	Datum: Č.j.:
---	---	---------------------

A) VYPLNÍ ŽADATEL

Jméno a příjmení vyšetřovaného:	R. č.:
St. příslušnost:	
Bydliště:	Zaměstnavatel:
Povolání:	
Důvod vyšetření:	Doba předmětné události:
Výsledek orientačního testu na NL provedeného PČR:	
Druh testu – firma / biologický materiál:	
Udává požití NL vč. alkoholu před deliktem:	ano / ne druh NL: datum: čas:
Udává požití NL vč. alkoholu po deliktu:	ano / ne druh NL: datum: čas:

B) VYPLNÍ LÉKAŘ PROVÁDĚJÍCÍ VYŠETŘENÍ

Lékařské vyšetření započato dne		v čase					
Anamnéza:							
Užívá léky, jaké od kdy, dávkování, poslední dávka:							
Substituční program / Metadon, Subutex apod.:							
Od kdy užívá alkohol nebo jiné drogy, jaké, kdy naposled:							
Současné onemocnění: ano / ne, jaké:							
těl. hmotnost	výška	teplota	tlak	pocení	křeče	pach dechu	
Vědomí:	jasné	otupělé	somnolence	bezvědomí	dezorientace	halucinace	
Chování:	zdořilé	dysforické	exaltované	neklidné	agresivní		
Nálada:	normální	depresivní	euforická	labilní	nepřiměřená situaci		
Řeč:	normální	nesouvislá	špatná artikulace		mnohomluvnost		
Zornice:	střední	široké	úzké	Zornice po osvětlení: střední široké úzké			
Spojivky:	normální		zarudlé		bledé		
Nystagmus horizontální:	Chůze: Jistá Ano Kolísavá Ne Padá Nemožná		Chůze po čáře: Rovně Nejistě		Pokus prst – nos: Správně Nepřesně	Romberg III: Kolísání	Třes: Prstů Víček Rukou
Nález poranění, vpichů, čerstvé, starší, jizvy:							
Abstinenční příznaky: ano / ne							
Odběr krve (2x8 ml):			Odběr moči (50 ml):				
proveden dne hod. min.			proveden dne hod. min.				
k dezinfekci kůže byl použit:			odběru moči přítomen:				
odběru krve přítomen:							
Jiný odběr (například vlasy, sliny):							
Vyjádření lékaře: osoba jeví / nejeví podezření na užití návykové látky							
Datum a doba ukončení vyšetření:			Razítko poskytovatele provádějícího odběr:				
Jmenovka a podpis lékaře:							
Tel. kontakt:							

**Protokol o lékařském a toxikologickém vyšetření osoby při podezření
z ovlivnění návykovou látkou (NL)**

Jméno, příjmení	Datum narození / r.č.

(požadovaná toxikologická vyšetření)

C) VYPLNÍ ŽADATEL

C1 Alkohol a ostatní těkavé látky *

☐ Ethylalkohol v krvi	☐ Ethylalkohol v moči	☐ Těkavé látky v krvi
--	--	--

*Potřebný biologický materiál: krev, moč.

C2 Orientační skupinový záchyt návykových látek*, **, ***

☐ Amfetaminy <small>Pervitin, Extáze aj.</small>	☐ Kanabinoidy <small>marihuana, hašiš aj.</small>	☐ Opiáty <small>heroin, morfin aj.</small>	☐ Kokain	☐ Benzodiazepiny <small>Diazepam, Lexaurin, Neulol aj.</small>
---	--	---	--	---

* Potřebný biologický materiál: moč.

** Výsledky imunochemického záchytu mají význam pouze orientační a pozitivní nález by měl být potvrzen specifickou metodou!

*** Jiná vyšetření jsou provedena PO DOHODĚ S TOXIKOLOGICKOU LABORATOŘÍ!

C3 Poznámky a upřesňující údaje žadatele

D) VYPLNÍ VYŠETŘUJÍCÍ POSKYTOVATEL – TOXIKOLOGICKÁ LABORATOŘ

Datum doručení vzorků:	Vzorky převzal (jméno, podpis):	Poznámky:
Převzaté vzorky, druh, množství:		

Výsledky toxikologického vyšetření:

Datum: Razítko pracoviště: Osoba zodpovědná za toxikologické vyšetření (jméno, podpis)

Razítko útvaru

Čj.....

ÚŘEDNÍ ZÁZNAM

o kontrole řidiče podezřelého z požití alkoholických nápojů nebo jiné návykové látky (JNL)
před anebo během jízdy

Údaje ke kontrole

Místo: _____ datum: čas:

dopravní kontrola dopravní nehoda jiné - jaké _____

Údaje ke kontrolované osobě

příjmení: jméno:

datum narození:

bydliště: _____

doručovací adresa: _____ tel.: _____

číslo OP: _____ číslo ŘP: _____ skupiny ŘO: _____ vydaný: _____

datová schránka: _____

Podezření z užití: alkoholického nápoje ano ne JNL ano ne

Vozidlo

Druh vozidla nákladní osobní r.z. jiné jaké _____

Dechová zkouška

dechový analyzátor certifikovaný ano ne typ: _____ výr. č.: _____

dechový analyzátor čas: výsledek: čas opakované: výsledek:

detekční trubička výsledek: pod dělicí rysku dělicí ryska nad dělicí rysku

osoba odmítá důvod _____

Orientační vyšetření na jinou návykovou látku

orientační vyšetření na jinou návykovou látku provedeno ano ne

typ testeru: _____ výsledek: pozitivní negativní

zjištěná návyková látka:

Cannabis Amphetamines, Methamph. Cocaine Opiates jiná _____

Na dotaz, zda požívala alkoholický nápoj nebo jinou návykovou látku, osoba uvedla

alkohol ano ne druh, množství _____

od kdy: do kdy:

JNL ano ne druh, množství _____

od kdy: do kdy:

odmítl uvést

Chování ovládané řečnost unavené, zpomalené
 odmítavé agresivní nepřirozená veselost
 nervózní hyperaktivní zmatečné, neklidné
 apatické jiné _____

Nálada nenápadná depresivní tupá
 podrážděná euforická křičí
 vzlyká ustrašená panická
 pocit všemocnosti jiná _____

Koordinace pohybů koordinované nekoordinované - jak _____

Orientace: normální dezorientována (časově, místně ve vztahu k osobám)

Postoj: jistý / normální nejistý

Chůze: jistá / normální nejistá

Řeč: normální koktání nevýrazná překotnost mluvení upovídánost

Paměť: normální narušená, jak _____

Oblečení: přiměřené nepřiměřené znečištěné

Barva kůže: normální bledá, popelavá zarudlá jiná _____

Oči: normální zarudlé jiné _____

Tělesné známky: zápach alkoholu ano ne zápach konopí ano ne
viditelné vpichy po nitrožilní aplikaci JNL ano ne

Byla provedena výzva k lékařskému vyšetření s následným odběrem biologických materiálů:

ano ne nebyla nutná

Na výzvu se podrobila lékařskému vyšetření s následným odběrem biologického materiálu:

ano ne pouze lékařské vyšetření

Osoba požaduje lékařské vyšetření s následným odběrem biologického materiálu:

ano ne

Zadržen řidičský průkaz:

ano ne

Uložena kauce:

ano ne
ve výši: _____ Kč

Zabráněno v jízdě:

ano ne
způsob: _____

Další doplňující skutečnosti:

Kontrolu a hodnocení provedl:

Přítomen:

hodnost, jméno a příjmení, OEČ a podpis

hodnost, jméno a příjmení, OEČ a podpis